

letnik XXXVIII – številka 176 – november 2023

Vipavski glas

Prihranite na Primorski!

NAJUGODNEJŠA KOŠARICA
6 OSNOVNIH BANČNIH STORITEV
ZA POVPREČNEGA KOMITENTA

Bančništvo. Tukaj. Zdaj.

www.phv.si

Občina Vipava na obisku v Toskani

V petek, 3. in v soboto, 4. novembra 2023, so se župan mag. Anton Lavrenčič in predstavniki Občine Vipava udeležili sestanka združenja in presoje projekta združenja Le vie di Leonardo da Vinci v Vinciju. Prav v tistih dneh so hude poplave žal prizadele Toskano in ljudi, ki tam živijo. Tako so se seznanili s težavami, ki so posledica silovitega neurja in obilnih padavin, s katerimi so se ravno takrat soočali ljudje v tej prelepi deželi. Županu Občine Vinci Giuseppeju Torchia so zaželeli, da se situacija čimprej izboljša.

Obisk mesta Vinci je bil zelo zanimiv in poučen, seznanili so se s številnimi informacijami o življenju in delu velikega Leonarda da Vincija in začutili njegovo prisotnost. Vinci je prežet z Leonardovo genialnostjo,

kar je bilo resnično navdihujoče.

Skupaj z Alessandrom Vezzosiem so razpravljali o temeljih novih projektov, ki

bodo Občini Vipava omogočili, da bo pripovedovala zgodbo Vipave v povezavi z velikim Leonardom da Vincijem.

Vipava gradi mostove prijateljstva

Martinovo je bilo letos v Vipavi obarvano tudi z zgodbo Leonarda da Vincija. V petek, 10. in v soboto, 11. novembra 2023, je namreč v Vipavi in okoliških vaseh potekalo 3. mednarodno srečanje Združenja Le vie di Leonardo da Vinci.

Ker je Vipava kraj, ki mu zaradi številnih mostov pravijo tudi slovenske Benetke, smo se odločili, da ob tej priložnosti postavimo še dva nova lesena mostova, ki temeljita na Leonardovih idejah.

Prvi most, ki je večji, se nahaja v krožišču in predstavlja simbol povezanosti Vipave

in našega prijateljstva z drugimi kraji, ki jih združuje Leonardo da Vinci.

Drugi izmed mostov, ki jima rečemo »ponte salvatico« oz. »ponte di fortuna«, se trenutno nahaja v atriju dvorca Lanthieri v centru Vipave. Narejen je v skladu z Leonardovimi načrti in navodili znanega leonardista Alessandra Vezzosiya, ki je zapisal, da je »reševalni most« most, ki ga je Leonardo nameraval zgraditi brez vsakršne uporabe drugih naprav, niti železa niti vrvi, da bi vojski omogočil prečkanje reke, takoj zatem pa bi vojaki uničili most in s tem sovražniku onemogočili zasledo-

vanje. »Most sreče« predstavlja simbol zveze med kraji in ljudmi, znamenje solidarnosti med različnimi civilizacijami in narodi in verjamemo, da bo v Vipavi deloval povezovalno in bo dobil svoje stalno mesto.

Člani mednarodnega združenja se povezujemo in načrtujemo skupen projekt vzpostavitve evropske kulturne poti, posvečene velikemu geniju Leonardu da Vinciju. Veseli smo, da je Leonardo tudi Vipavo umestil v svoj načrt potovanja, saj je potrjeno, da je Vipavo Leonardo da Vinci obiskal leta 1500, ker o tem pričajo zapisi in skice, ohranjeni v njegovih rokopisih.

Tu je preučeval izvire reke, njeno strugo in vodne tokove, ukvarjal se je z urejanjem visokih voda in nasipov, pri čemer je prispeval k večjemu sožitju človeka z vodnim svetom. Zasnoval je obrambo Furlanije pred vdorom Turkov in naročil izdelavo prestavljive pregrade (pomičnega jez) v Vipavski dolini. Alessandro Vezzosi in Agnese Sabato sta v zloženki Leonardo in Vipava, ki smo jo pripravili leta 2018, zapisala nekaj besed o tem, kdo je bil Leonardo da Vinci: »Leonardo je bil izjemen poznavalec vseh ved, tako na znanstvenem kot tudi na tehnološkem področju (od grad-

beništvu do optike, mehanike, matematike, anatomije pa do astronomije), poleg tega si je zamislil arhitekturo idealnega mesta, bil je izjemen kipar in glasbenik. Svoje zamisli je vedno črpal iz opazovanja narave, ki je bila po njegovem mnenju 'mojstrica mojstrov', ponovno je obujal starodavna znanja, svoje študije pa je dovršil z umetniškim upodabljanjem; slikarstvo je za Leonarda predstavljalo najvišjo izmed vseh človeških dejavnosti.«

V petek, 10. 11. 2023, je v Vinarskem muzeju potekalo srečanje domačih vinarjev in vinarjev iz Toskane, ki so skupaj pripra-

vili zanimivo pokušino vin z obeh področij. Projekt Leonardovo vino, ki ga je v okviru Le Vie di Leonardo da Vinci že leta 2021 začel izvajati Zavod za turizem TRG Vipava, bomo nadgradili s svežimi idejami v sodelovanju z lokalnimi in mednarodnimi partnerji in nadajamo se, da bo potekal dobro in uspešno. Druženje vinarjev, predstavnikov združenja in lokalnih deležnikov je bilo prijetno in stkale so se nove vezi. Potekalo je ob zanimivem kulturnem programu Il viaggio di Leonardo – The Journey of Leonardo, ko smo ob glasbi in recitacijah spoznavali Leonardovo potovanje.

Na Martinovo, v soboto, 11. 11. 2023, je potekal sestanek Združenja Le vie di Leonardo, ki so se ga udeležili gostje iz različnih držav, poleg Slovencev tudi gostje iz Italije in Turčije. Kot se za martinovo spodobi, smo jim predstavili običaje in dogodke, posvečene vinu, ki ima v naših krajih posebno mesto. Ker je imel Leonardo da Vinci svoj vinograd, smo raziskovali tudi povezave različnih krajev z vinom in ugotovili, da vino združuje vse ljudi. Veseli smo, da je projekt na temo vina pod okriljem Vipave in nam odpira nove možnosti povezovanja in druženja.

Gostje so si ogledali največjo klet v naši občini in spoznavali Goče ter doživeli gostoljubnost naših vasi. Veselimo se nadaljnjih skupnih projektov.

Aktualni projekti

Letošnja jesen ne varčuje s padavinami, kljub temu pa je na gradbiščih še vedno aktivno. Zaključuje se prva faza ureditve paviljona v Podskali ter dela na reki Vipavi od izvirov do mostu pri gasilskem domu. Nadaljujejo se dela na prizidku vrtca v Vipavi, v Hraščah so rekonstruirali križišče za izboljšanje prevoznosti, v Orehovici pa postavili štiri ležeče policaje za umiranje prometa, začeli so tudi polagati cevi za izgradnjo povezovalnega kanala fekalne kanalizacije od Goč do Manč v dolžini 1.100 m, v mesecu novembru pričakujemo zaključek rekonstrukcije lokalne ceste v Vrhpolju, obnovili so še asfaltno površino in zamenjali varnostno ograjo na mostu na začetku Slapa.

V letošnjem letu pričakujemo zaključek izvedbe ukrepov za zaščito ceste Podnanos – Nanos pred padajočim kamenjem, zaključujejo se dela na objektih na Gmajni na Slapu v okviru projekta »Obujeni Slap«, dela na ureditvi Glavnega trga v Vipavi pa prehajajo na vzhodni del trga ter s severne smeri proti jugu. Zahodni del v neposredni

bližini objekta Občine in poslovno-stanovanjskega objekta Platana bo predan v uporabo do konca leta.

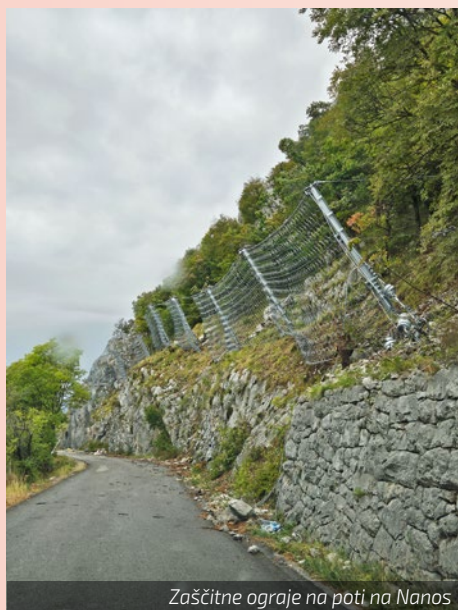
Vstop v našo občino od prejšnjega meseca označujejo nove table, ki izražajo dobrodošlico. Postavili smo tri večje table

ob državnih cestah ter tudi pet nekoliko manjših ob lokalnih cestah.

Krožišče pri gasilskem domu po novem krasi lesena konstrukcija, ki predstavlja t. i. samopodporni most po vzoru Leonarda da Vincija.

Dobrodošli v Vipavi

Zaščitne ograje na poti na Nanos

Temelji prizidka vrta

Ležeči policaji v Orehovcu

Da Vincijev most

Obujeni Slap

Križišče Hrašče

Dostopna rampa pri dreveredu

Ureditev Glavnega trga v Vipavi

Objekt Podskala

Izviri reke Vipava

Asfaltacija mostu Slap

Povezovalni kanal

Varne točke tudi v vipavski občini

V petek, 27. oktobra, je v prostorih Medgeneracijskega centra Vipava potekalo izobraževanje za vzpostavitev mreže Unicefovih Varnih točk v občini Vipava. S tem se je Vipava namreč priključila slovenskim krajem, v katerih že delujejo tako imenovane varne točke. Gre za različne javne prostore, kamor se lahko otroci za tečejo po zaščito, pomoč ali zgolj nasvet. Usposabljanja so se udeležili prostovoljci iz različnih ustanov. V varnih točkah so tako na voljo ljudje, ki so se udeležili usposabljanja v organizaciji Unicefa Slovenije, ki nas je seznanil, kako pomagati otrokom v stiski.

Da smo prišli do uresničitve projekta gre pohvala v prvi vrsti prostovoljkama Anji Godnič in Karli Ferjančič, ki sta pobudo za sodelovanje dali Občini že v lanskem letu.

Občina Vipava je pobudo sprejela in posredovala še drugim javnim ustanovam, saj menimo, da je otrokom treba dati priložnost, občutek varnosti in sprejetosti v stiski.

V mrežo je v vipavski občini trenutno vključenih šest varnih točk. Želimo si, da bi se v prihodnje mreža še širila, zato ste tisti ki imate javne prostore, lepo vabljeni k sodelovanju. V naslednjih tednih načrtujemo tudi širšo promocijo v drugih javnih ustanovah, da bi bile varne točke med otroki čim bolj prepoznane. Lokacije bodo označene tudi s prepoznavnim znakom.

Varne točke v Občini Vipava so:

- Občina Vipava
- Krajevna skupnost Goče
- Lekarna Vipava
- Osnovna šola Draga Bajca Vipava

- Lavričeva knjižnica Ajdovščina, enota Vipava
- Zavod za turizem TRG Vipava.

Majda Sever, lokalna koordinatorka za varne točke

foto: Tjaša Bratina

Uporaba šolskih avtobusov tudi za druge potnike

Na splošno velja, da so šolski prevozi organizirani za učence osnovne šole iz okoliških vasi, ki potrebujejo prevoz do šole, in da so proste kapacitete na avtobusih namenjene tem potnikom. Občina Vipava se je dogovorila, da podjetje Nomago dovoljuje in omogoča na šolskih avtobusih tudi prevoz drugih potnikov, če je prostora dovolj, ter da je ta prevoz na voljo za uporabnike brezplačno.

Natančne in ažurne informacije o voznih redih lahko preverite na spletni strani OŠ Draga Bajca Vipava. Morebitne dodatne informacije o uporabi avtobusov lahko dobite na Občini Vipava.

<https://os-vipava.splet.arnes.si/starsi/solski-avtobus/>

Pri tem je potrebno upoštevati, da prevoz drugih potnikov na šolskih avtobusih ni primarna naloga avtobusnega prevoznika in da imajo osnovnošolci v vsakem primeru prednost pred ostalimi.

Okužba z zlato trsno rumenico

Bolezen trte, ki se imenuje zlata trsna rumenica, je bila ugotovljena na novi lokaciji v občini Vipava, zato je bilo določeno novo žarišče okužbe na območju naselja Goče.

Zlata trsna rumenica je neozdravljiva bolezen trte, ki jo povzroča karantenska fitoplazma *Grapevine flavescence dorée*.

Pridelek v okuženih vinogradih je slabši po kakovosti in količini, okužene trte lahko v nekaj letih propadejo. Značilno je rdečenje ali rumenenje listov ter zvijanje listnih robov navznoter. Pojavi se venenje in sušenje grozdov. Bolezen se v vinogradih zelo hitro širi s pomočjo prenašalca ameriške-

ga škrtatka. Bolezni ni mogoče zdraviti, ampak le preprečevati, in sicer z odstranjevanjem obolelih rastlin in zatiranjem ameriškega škrtatka.

Več informacij o tej okužbi: <https://obcina.vipava.si/objava/783030>.

Chef Tomaž Kavčič navdušil na Večeru EKO okusov Slovenije

Kuharski chef Tomaž Kavčič

V sredo, 25. oktobra, se je v popoldanskih in večernih urah na gradu Rajhenburg v Posavju odvil slavnostni dogodek celotnega partnerstva projekta EKO Okusi Slovenije, v katerega je povezanih 20 partnerjev iz Slovenije in Hrvaške.

Ob tej priložnosti je bila predstavljena nova knjiga »EKO Okusi Slovenije« z

Predstavniki partnerjev projekta sodelovanja LAS EKO Okusi Slovenije

vključenimi recepti posameznih chefov, ki sodelujejo v projektu. Odličnost okusov iz sodelujočih območij lokalnih akcijskih skupin, iz Posavja, Vipavske doline, z Goričkega in Gorenjske, so gostom z izbranimi jedmi pričarali slovenski ku-

Sedem vrhunskih kuharjev: Restavracija A3, Gostilna Rajh, Restavracija Kodila, Hiša Linhart, Gostilna Repovž, Gostilna pri Lojzetu - Dvorec Zemono in Ošterija Debeluh

harji iz naslednjih restavracij: Gostilna pri Lojzetu Dvorec Zemono, Ošterija Debeluh, Gostilna Repovž, Hiša Linhart, Gostilna Rajh, Restavracija Kodila in Restavracija A3. Postregli so jedi z lokalnimi ekološkimi surovinami v spremljavi slovenskih ekoloških vin. Iz Vipavske doline je bilo moč okušati vina s posestev Burja, Guerilla in Pasji rep.

Dogodek je del širšega projekta sodelovanja lokalnih akcijskih skupin/LAS »EKO

Okusi Slovenije«, ki se izvaja od lanskega oktobra, z njim pa se uresničujejo cilji skrajšanja dobavnih verig in okrepitve pridelave hrane, poleg tega pa tudi izboljšanje promocije lokalnih ekoloških surovin ter njihovo vključevanje v vrhunsko kulinariko.

Knjigo EKO okusi Slovenije je moč brezplačno dobiti na RRA ROD v Ajdovščini, ki v projektu skupaj z ekološkim kmetovalcem Kristijanom Vidmarjem s Sinjega vrha in podjetjem Okusi d.o.o. z Zemono zastopa LAS Vipavska dolina. Pišite nam na: info@las-vipavskadolina.si.

Knjiga EKO okusi Slovenije

Jed chefa Tomaža Kavčiča - Goveji ragu s krompirjevo kremo

Projekt sodelovanja LAS EKO okusi Slovenije je sofinanciran s sredstvi Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja/ukrep LEADER.

V krajevni knjižnici Vipava je živahno

Dobra knjiga je vedno prekratka. To vemo vsi, ki radi beremo. Z bralci v vipavski knjižnici se o tem večkrat pogovarjamo, vendar smo našli rešitev – vsakič si je treba sposoditi več dobrih knjig hkrati.

Knjižnica v Vipavi je letos resnično zaživela v vseh mogočih dejavnostih. Poleg osnovnega poslanstva, izposoje in vračanja knjig, našim obiskovalcem ponujamo tudi različne dejavnosti in aktivnosti, in sicer za vse starostne skupine. Že kar dojenčki so dobrodošli, saj so se v spremstvu staršev lahko letos udeleževali srečanj Beremo v naročju staršev, kjer so starši izvedeli več o razvoju malčkov, predvsem pa o njihovi razvijajoči se pismenosti. Marca smo uvedli še igralne urice – vsak četrtek lahko v času odprtosti knjižnice prihajajo otroci s starši in s pomočjo številnih didaktičnih igrac razvijajo različne sposobnosti in veščine, poleg tega pa je to dobra priložnost za medsebojno druženje. Igralne urice so odlično obiskane, prav tako ure pravljic, ki so stalnica v naši knjižnici. Otroci lahko, od oktobra do konca maja, vsak torek prisluhnejo pravljici, ki ji sledijo različne dejavnosti (risanje, ustvarjanje na temo pravljice). Pravljice pripovedujemo tudi v Knjižnici Podnanos. Včasih nas obiščejo tudi otroci iz vrtca Hiša otrok Vipava, s katerimi si delimo stavbo, pobrskaajo med knjigami, prisluhnejo pravljici, gotovo pa so si otroci najbolj zapomnili obisk tistega dne, ko smo imeli pravljico v francoskem jeziku.

Osnovnošolci nas pridejo poleg rednih obiskov pogledati tudi med poukom – sedmošolci OŠ Draga Bajca Vipava v okviru projekta Rastem s knjigo, četrtošolci pa zato, da jim pokažemo, kaj je vredno brati za bralno značko, kako spoznamo kakovostno knjigo in katere so prvine ljudskega slovstva. Osnovnošolci sicer rešujejo me-

sečne uganke, berejo s Poletavci in sodelujejo pri BILKI. Ob četrtkih lahko otroci berejo s tačkami. To je poseben program, ki pomaga otrokom izboljšati bralne in komunikacijske sposobnosti s pomočjo posebne metode: otrok bere psu.

Novost, ki smo jo letos uvedli za dijake, je delavnica Rastem z e-viri, kjer se dijaki naučijo, kako pravilno navajajo in citirajo pisne vire ter predvsem to, s katerih spletnih strani in podatkovnih baz je varno in priporočljivo črpati relevantne vire za izdelavo kvalitetnih seminarskih in projektnih nalog. V sklopu projekta Rastem s knjigo nas tudi dijaki prvih letnikov obiščejo vsako leto. Bralno kulturo smo začeli še dodatno širiti z Bralnimi srečanji v Dijaškem domu Škofijske gimnazije Vipava, kjer se vsak mesec dobivamo z dijakinjami in razpravljamo o kvalitetni slovenski in svetovni literaturi, ki so jo dijakinje prebirale v okviru domače bralne naloge.

Seveda pa imamo še veliko drugih dejavnosti in projektov, ki se jih lahko udeležujejo in v njih sodelujejo praktično vsi – Primorci beremo, literarni večeri, popisna predavanja, zadnji dve leti pa še projekt Ko zadiši po knjigah: razvajajmo naše brbončice. Bralce smo letos razvajali s petimi meniji knjig, med drugim tudi z balkanskimi avtorji, ki so bili zelo dobro sprejeti. Ob uživanju v branju pa so lahko bralci sodelovali tudi v žrebanju za nagrado; za vsako prebrano knjigo so lahko izpolnili priloženi listič in ga do konca septembra oddali v knjižnici. Lansko leto je nagrajenka akcije razvajala svoje brbončice Pri Lojzetu na Zemonu, letošnja izžrebanka pa bo uživala v kulinaricnem razvajanju na Čejkotovi domačiji.

Vsake štirinajst dni vipavska knjižničarka obišče DSO Pristan, kjer se dobro uro

Dijaki ŠCV na obisku

seznanjamo z večinoma slovensko literaturo in o njej tudi vneto razpravljamo. Večkrat tedensko pa nas obiščejo varovanci CIRIUSA, ki nam v okviru dodatnega usposabljanja pomagajo pri pospravljanju gradiva, urejanju časopisov in pregledovanju poškodovanih knjig, včasih pa pridejo tudi kot organizirana skupina in pri nas poslušajo pravljico ter se seznanijo z našo knjižnico.

Aprila letos smo po obsežni in preiščeni anketi začeli delati po novem urniku, kjer smo upoštevali interese naših bralcev. Knjižnica je tako odprta že ob osmih zjutraj (sreda in petek), dva dni v tednu pa ostajamo odprti do šestih, kar pomeni, da nas lahko obiščejo skoraj čisto vsi. In če komu v tem času še vedno ne uspe priti do nas, si lahko naroči knjigo v Paketomat.

Spremembe v urniku, delovnem času, kadrovske izboljšave in uvedba veliko novih dejavnosti v zadnjem letu so pomembno vplivali na povečanje obiska in vpisa v vipavski in podnanaški knjižnici.

Obiskovalci vipavske in podnanaške knjižnice se pri nas počutijo prijetno, zato se redno vračajo k nam. Dnevi se krajšajo, večeri postajajo dolgi, in kaj je lepšega kot vzeti zvečer v roke prijetno knjigo in odplovati v nek drug svet? Pridite si jo sposoditi k nam!

Beremo v naročju staršev

CIRIUS na obisku

Gočani in Erzeljci na učni poti Drvošec

V okviru študijskega krožka Med Erzeljem in Gočami, ki ga izvaja Ljudska univerza Ajdovščina, smo se krajanje obeh vasi v soboto, 14. oktobra, odpravili na Notranjsko. Natančneje na učno pot Drvošec, ki poteka okrog Cerkniskega jezera.

Z avtobusom smo se odpeljali do Dolenjega jezera, kjer sta nas pričakala dva vodnika. Razdelili smo se v dve skupini za krajšo in daljšo pot. Prvo skupino je pot vodila najprej k Rešetu, sistemu požiralnikov na jezerskem dnu, ki pa so bili prazni in osušeni. Druga skupina se je odpravila levo od Rešeta na ogled travnikov, ki so namenjeni paši v sušnem obdobju in predstavljajo požiralnike.

Nato sta se obe skupini odpravili na učno pot Drvošec, ki je opremljena z zanimivimi informacijami, številnimi risbami rastlin in živali na lesenih tramovih ter klopami

in mizami za počitek. Pot nas je vodila v gozd in kmalu smo stali na opazovalnici Kuharca in se razgledovali po jezerski gladini.

Nedaleč stran na robu stoji še ena opazovalnica, Klejni vrh, od koder smo med trstičjem videli nekaj čapelj, ki so iskale hrano in pridne ribiče, ki so reševali ribe iz osušenih polj. V bližini je bila tudi informacijska točka, posvečena velikim zverem: risu, volku in medvedu. Čez nekaj časa smo prišli še do 10-metrskega stolpa Otočec, s katerega smo opazovali gladino Cerkniskega jezera. Nato smo se spustili po gozdni poti na cesto. To je bil konec naše poti po Drvošcu, zato smo se pričeli vračati po prašni cesti nazaj na izhodišče. V Dolenjem jezeru nas je pričakal avtobus,

ki nas je odpeljal proti domu.

Zahvala gre vodnikoma, ki sta bila angažirana, strokovna z razlagami, saj sta nam dobro predstavila značilnosti Cerkniskega jezera in biotsko raznovrstnost, ter Ljudski univerzi Ajdovščina za organizacijo in ponujeno priložnost. Cerknisko jezero se je izkazalo kot primeren cilj, saj učna pot Drvošec po polotoku z istim imenom ni naporna, nudi pa veliko možnost za spoznavanje tega bisera slovenske narave. Zadovoljstvo nad videnim in doživetim je bilo veliko, zato menim, da se bomo na Cerknisko jezero še vrnili takrat, ko bo jezero polno vode, da doživimo še drugačno sliko.

Anja Godnič

Večer v znamenju rožnatega oktobra

V znamenju rožnatega oktobra smo v petek, 13. oktobra, na Gočah izvedli pogovorni večer, ki v letošnji kampanji prinaša pomembno sporočilo in nagovarja ženske k rednemu samopregledovanju dojk.

Gostili smo Rosano Harej, vodjo Centra za krepitev zdravja, Klementino Štrancar, medicinsko sestro iz patronažne službe ZD Ajdovščina, in Elzo Žonta.

V uvodnem delu nas je Klementina Štrancar, ki kot patronažna sestra obiskuje tudi Goče, opomnila, da je rak dojk eden najpogostejših rakov pri ženskah, zbolijo pa lahko tudi moški. Ima pa med vsemi vrstami raka eno najboljših prognoz, saj večino bolnikov ozdravijo, petletna preživetja so se približala 90 odstotkom. Izboljšanje prognoze je bilo doseženo predvsem z uvajanjem novih zdravil v zdravljenju zgodaj odkrite rakave bolezni.

K temu pa so prispevali tudi boljša ozaveščenost, boljša diagnostika in državni

presejalni program DORA, organiziran za ženske v starosti od 50 do 69 let. Rak dojk je heterogena bolezen z različnimi biološkimi značilnostmi. Zdravljenje poteka z operacijo in obsevanjem ter s sistemskim zdravljenjem z zdravili.

Verjetnost, da ženska zbolijo za rakom dojk, se s starostjo povečuje; več kot 80 odstotkov bolnic zbolijo po 50-tem letu. Pomembno vlogo pri razvoju raka dojk imajo tudi reproduktivni in hormonski dejavniki ter dejavniki življenjskega sloga.

Večjo ogroženost za nastanek raka dojk opažajo pri ženskah, ki so dobile prvo menstruacijo pred 12-im letom starosti in so prišle v menopavzo po 50-em letu starosti, pri tistih, ki niso rodile ali so prvič rodile po 30-em letu starosti.

Dejavnik tveganja predstavlja tudi dolgotrajno nadomestno hormonsko zdravljenje v menopavzi. Med tvegane dejavnike življenjskega sloga se šteje prekomerno uživanje alkohola, debelost in telesna ne dejavnost.

Gospa Klementina je poudarila pomen rednega udeleževanja na preventivnih pregledih programa DORA. V nadaljevanju je Rosana Harej poučila ženske, kako naj izvajajo samopregledovanje in na kaj morajo biti posebej pozorne. Ženske si morajo zapomniti strukturo svoje dojke. Samopregled dojk enkrat na mesec mora

za vsako žensko postati rutina in obveza že od zgodnje pubertete do konca življenja.

Dojka je organ oziroma žleza, ki se spreminja med menstrualnim ciklusom, med nosečnostjo, dojenjem in v menopavzi. Obstajata dva osnovna koraka pri samopregledovanju – pregled pred ogledalom, kjer smo pozorni na morebitne spremembe in tipanje. Tipamo dovolj čvrsto, stoje in leže. Dojko z blazinicami srednjih treh iztegnjenih prstov pretipamo v vseh smereh – krožno, vzdolž dojke in od roba dojke proti bradavici. Zajamemo tudi kožo pod pazduhami. Pozorni smo na vsako spremembo, ki smo jo zagledali ali otipali. Spremembe dojk, ki so lahko pokazatelj različnih bolezni so: zatrdlina ali več zatrdlin v dojki, izcedek iz bradavice, ugreznjena bradavica ali koža, spremem-

ba kože, oteklina in rdečina na dojki, povečane bezgavke, vdolbina ali izboklina na dojki. V primeru nastanka sprememb ali tumorja lahko z rednim samopregledovanjem vsaka posameznica to dovolj zgodaj zazna in ustrezno ukrepa. Zgodnja diagnoza veliko pripomore k učinkovitemu zdravljenju in rehabilitaciji.

Na koncu je spregovorila Elza Žonta o svoji izkušnji z boleznijo, o poteku zdravljenja, ozdravitvi in hvaležnosti, da je med nami. Ob zaključku smo prisotne na plastičnih modelih dojk preizkusile postopek samopregledovanja in odkrivanja zatrdlin. Večer smo zaključile z mislijo in spodbudo, da svoje mišljenje in ravnanje usmerimo v pozitivno, da namenimo svoj čas sebi in da moramo znati kdaj reči tudi »ne«.

Anja Godnič, Tanja Volk Lozej

Pestre jesenske počitnice

Deževne dni smo na Gočah posvetili otrokom, saj so bili ti zaradi jesenskih počitnic prosti in so dneve preživljali doma. V torek, 31. 10. 2023, smo jim v prostorih KS priredili filmski večer, kjer ni manjkalo kock, smeha in dobrega animiranega filma.

V petek, 3. 11. 2023, je k nam v goste prišla likovnica Ines B. Mohorič iz Medobčinskega društva prijateljev mladine Ajdovščina, ki je vodila likovno delavnico za otroke. Otrokom je predstavila monotipijo, ki je ena od tehnik grafike. Otroci so najprej risbo, narisano na plastično folijo, odtisnili na papir. Nastala je grafika,

ki pa ni ponovljiva – en odtis, kar tudi pomeni beseda monotipija. Odtisnili so več svojih risb: najprej so risali avtoportrete z liki, potem pa še jesenske motive. V nadaljevanju, jim je Ines B. Mohorič predstavila še eno obliko monotipije: ploščo je z valjčkom prebarvala z rumeno in rdečo barvo, otroci so na ploščo položili papir in nanj previdno, a močno risali s svinčnikom. List so nato dvignili s plošče, ga obrnili in se zagledali v čudovito grafiko, ki so jo pustili svinčnik in barve.

Otroci so bili navdušeni: vsak je naredil po več grafik, zato se je prostor KS obarval v

čudovite jesenske barve. Sklenili smo, da nas bo Ines ponovno obiskala decembra, česar se otroci že veselijo.

Sobota, 4. 11. 2023, je bila namenjena prvi predstavi otroškega gledališkega abonmaja. Obiskala nas je Pika, ki je otroke popeljala v veliko Pikino pustolovščino. Otroci so skupaj s Piko telovadili, se igrali igro Zobek, ne jezi se, risali živali in uporabljali domišljijo. V dvorani podružnične šole Goče sta se razlegala dobra volja in smeh. Veseli nas, da se je abonmaja udeležilo veliko otrok iz občine Vipava, ki bodo od novembra do marca uživali v gledaliških predstavah v izvedbi Kukuc gledališča. Se vidimo decembra na naslednji predstavi!

Meta Furlan

Gozdni med z Goč nagrajen

Obalno čebelarstvo društvo Koper je septembra organiziralo Mednarodno ocenjevanje medu 2023. Na tekmovanje se je prijavil tudi goški čebelar Janez Žorž, ki je s svojim medom požel lepe uspehe.

Pri Slovenskem senzoričnem ocenjevanju medu je namreč prejel zlato priznanje za gozdni med in naziv prvaka v gozdnem medu!

Podelitev priznanja je potekala na Dnevnih kmetijstva slovenske Istre. Iskrene čestitke za prejeti priznanji!

Janez Žorž je svojo čebelarstvo pot leta začel 2015 z dvema panjema, danes pa jih ima že dvanajst. Njegov čebelnjak je po-

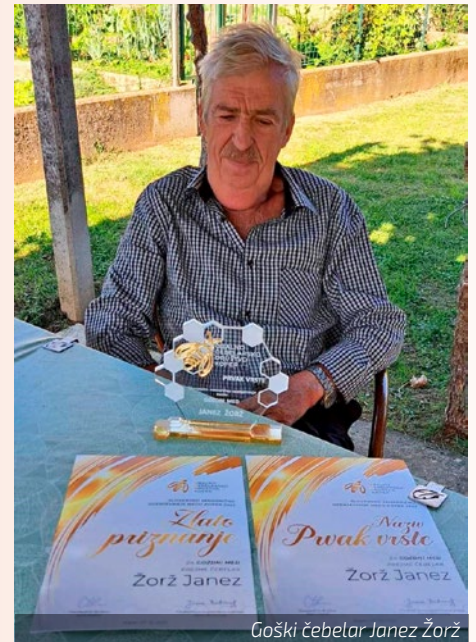
stavljen v zavetni legi v okolici Goč, čebele pa pelje na pašo tudi v druge kraje, da pridobi med različnih vrst.

Janez Žorž je ponosen na svoje čebelarjenje, pri katerem mu pomaga tudi žena Tatjana.

Prejeti priznanji sta dokaz za dobro delo, ustrezno skrb za čebele in pomenita dodatno motivacijo ter navdušenje za čebelarjenje.

Priznanja za odlični med pa so dokazi, da lahko Goče poleg vrhunskega vina obiskovalcem ponudijo tudi zlati med.

Anja Godnič, Meta Furlan

Goški čebelar Janez Žorž

Nočni pohod na Plaz

Na predpraznični večer, 30. oktobra, smo bili v Krajevni skupnosti Gradišče ponovno aktivni. Tokrat smo organizirali nočni pohod na enega naših najlepših vrhov, na 528 m visok Plaz. Kljub zelo slabi vremenski napovedi se nas je pogumnih 40 pohodnikov z Gradišča ter iz Vipave ob 17.30 zbralo pred kampom Tura in se opremljenih s svetilkami in baklami podalo proti vrhu. Kljub temu, da je bilo v skupini kar precej mladih pohodnikov, ki niso zako-

rakali niti še v osnovno šolo, smo ubrali precej hiter tempo in tako v dobre pol ure že opazovali lučke po celi Vipavski dolini.

Ko so nas začele pozdravljati prve dežne kaplje, je bil čas za povratek v dolino. Nismo se ustavili ob izhodišču, ampak smo se spustili še nekoliko nižje, do Kulturnega doma, kjer nas je pričakal omamen vonj sveže pečenih kostanjev. Poleg kostanjev je najmlajše pričakal še topel čaj, tiste, nekoliko starejše, pa tudi

kozarec ali dva žlahtne kapljice.

Glede na izjemno pozitiven odziv vseh udeležencev organizatorji z mislimi že stremimo k temu, da pohod v naslednjem letu zopet ponovimo.

Do konca leta sta še dva meseca, ki bosta tudi glede samega dogajanja na Gradišču še zelo zanimiva. Več o tem pa sledi.

Alen Božič

PREDBOŽIČNA BUDIMPEŠTA

sobota, 9. 12. 2023

Program

Odhod avtobusa z Lozic ob 4.00 zjutraj. Sledi vožnja po avtocesti mimo Ljubljane in Maribora na Madžarsko. Vmesni postanki za jutranjo kavo in malico. V dopoldanskem času prispemo v madžarsko prestolnico Budimpešto, ki v predbožičnem času zasije v posebni luči. Naš prvi ogled se bo začel s sprehodom po mestnem jedru Vaci in obiskom pokrite tržnice, kjer bo možnost manjših nakupov. Sledi krožni ogled mesta: grad Vajdahunyadi, cerkev sv. Štefana, Nep stadion, Trg herojev, parlament. Sledi prosti čas za sprehod med prazničnimi stojnicami, drobne nakupe, kosilo... Za konec pa se bomo vzpeli do znamenite ribiške utrdbe, Matijeve cerkve in mestne hiše na hribu Buda ob nekdanjem grajskem kompleksu. Po končanih ogledih se bomo vrnili proti domu mimo Blatnega jezera. Sledi vožnja domov z vmesnimi postanki, v Slovenijo pa je predviden povratek v poznih večernih urah.

Cena

Odrasli: 60€
11-17 let: 50€
6-10 let: 45€
do 5 let: 40€

Prijave zbiramo na tel. 070 241 617 (Ambrož)
in na drustvo.zdravljica@gmail.com

Kostanjev piknik v podraški knjižnici

Prve šolske počitnice, ki so se jih otroci veselili, so bile zaznamovane s pravim jesenskim vremenom, dežjem. In kaj početi na tih deževen jesenski dan? Obiskati knjižnico, kjer se srečaš s svojimi prijatelji in ustvarjaš, se zdi odličen odgovor. Če se lahko še posladkaš s pečenim kostanjem, toliko bolje! In prav to se je v Podragi tudi zgodilo.

V četrtek, 2. 11. 2023, so bili otroci s starši in tudi vsi ostali povabljeni na kostanjev piknik v prostore podraške knjižnice. Namen srečanja je bil združiti različne generacije, se družiti, poklepetati, listati po bogati zbirki knjig in tudi ustvarjati.

Knjižničarki Ida Ferjančič in Jurka Lozej sta dogodek načrtovali skupaj z Andrejo Žgur, ki ima enkrat mesečno v knjižnici tudi uro pravljic. Pripravile so več različnih delavnic, med drugim so obiskovalci lahko izdelovali okrasne bučke iz blaga, zvijali vrtnice iz rdečega jesenskega listja, ki so jih povezali v šopke, najmlajšim pa so bile na

voljo pobarvanke in ustvarjanje s pomočjo jesenskega listja – nastali so prikupni ježki in nič kaj strašni volkovi.

V dvournem druženju je v prostoru zadisalo tudi po pečenem kostanju, posladkali so se lahko tudi z domačimi piškoti in bučnim kruhom. Deževno popoldne smo skupaj začarali v prijetno druženje in lepo doživetje.

AŽ

Društvo TIGR Primorske vabi na
okroglo mizo z naslovom

**PRAKSE ANTIFAŠIZMA
V VIPAVSKI DOLINI**

v petek, 24. novembra, ob 19.00
v prostorih KS Vrhpolje.

Glasbeno potovanje v zgodovino

V nedeljo, 22. 10. 2023, je v Vrhpolju zazvenela zgodovina skozi moč glasu moškega pevskega zbora Dragonarji Generala Maistra. Koncert je bil odmevno pričevanje o obdobju do konca 1. svetovne vojne ter osebnosti Generala Maistra, ki je za vedno zaznamoval slovensko zgodovino.

General Rudolf Maister se je rodil leta 1874 v Kamniku v tedanji Avstro-Ogrski monarhiji. Bil je slovenski vojak, pesnik, kulturnik in državnik, ki je odigral odločilno vlogo v boju za slovensko severno mejo. Zbor vadi na Uncu, kjer je General Maister preživel svoja zadnja leta in tam tudi umrl.

Pevci, združeni v tem zanimivem zboru, so skozi svoje glasbene interpretacije pripomogli k oživljanju preteklih časov. Oblečeni so bili v tradicionalno uniformo 5. dragonskega polka, modre suknjiče, rdeče hlače in rdeče kape. To je bila uniforma dragoncev od leta 1868, prej so nosili belo uniformo, ki jo omenja tudi znana slovenska ljudska pesem 'Al' me boš kaj rada imela. Pevski zbor s ponosom ohranja spomine na vse slovenske fante in može, ki so služili v tujih vojskah in se na

ta način borili tudi za slovensko zemljo. Posebno mesto na koncertu so zasedle pesmi, ki jih je napisal sam General Maister.

Gostitelj koncerta, ki je potekal na Kovačevem borjači, Primož Premrl je izrazil dobrodoščilo vsem poslušalcem. Pevski zbor je s komentarji med pesmimi poskrbel, da so gledalce popeljali nazaj v preteklost in da so poleg glasbene note

dobili tudi zgodovinski vpogled v tiste čase. Za konec se zdi primerno poudariti, da so Dragonarji Generala Maistra s svojim koncertom dokazali, kako močna je lahko glasba, ko se združi s spoštovanjem do zgodovine in tradicije. Popoldan se je prevesil v lep jesenski večer in prijetno druženje ob domači hrani in pijači ter ubranem petju slovenskih pesmi.

D. S.

Pomnik cesarju Teodoziju v spomin

Nad Vrhpoljem stoji kot dober prijatelj in čuvaj cele doline do koder seže pogled pomnik, ki ga nepoznavalci preberejo kot črko T. Za mimoidoče in nepoznavalce preteklosti in zgodovine je to najverjetneje križ nad vasjo Vrhpolje. Ljudje se ustavijo, ker je tam res lepa turistična točka, in se razgledujejo po dolini, ki je izjemno lepa

v vseh letnih časih. Posebno zdaj v jeseni, ko je vsa obarvana v rjavorumene odtenke. V naših kletih pa zorijo čudovita in izbrana vina, ki so ponesla ugled Vrhpolja po vsej Evropi in celo preko oceana. To ni zasluga križa, ampak pridnih rok naših vinogradnikov, ki nekaj dajo nase in na naš ugled.

Pomnik je posvečen Teodoziju, enemu od rimskih cesarjev, ki je v naše kraje prišel okoli 394. leta z ogromno vojsko z namenom razširiti krščanstvo po vsem cesarstvu. Po nekaterih virih naj bi bitka Teodozija proti Evgeniju potekala prav na naših poljih.

Te dni je Teodozijev križ privabil na obisk in ogled Vrhpolja upokojene učiteljice iz Postojne in okolice. Ponudila sem se jim, da jih sprejemem in predstavim zgodbo o Teodoziju in burji. Učiteljice zgodovino dobro poznajo, a so jih detajli presenetili. Pričakala sem jih v obleki Rimljanke z mladim moštvom in jih poskušala popeljati v Teodozijev čas. Višek presenečenja je zasluga našega župana Lavrenčiča, ki si je vzel nekaj časa in prišel pozdraviti obiskovalke. Čez nekaj dni so mi sporočile, da tega dne še dolgo ne bodo pozabile. In prav je tako, saj naše Kulturno izobraževalno društvo Teodozij še zdaleč ni povedalo vsega. Čeprav bitke ne bomo več priredili, lahko tudi s takšnimi srečanji privabimo veliko ljudi, ki jih poleg lepote Vipavske doline zanima tudi preteklost.

Sonja Groznik

Češki učenci in učitelji na obisku

Med 2. in 5. oktobrom je v okviru izmenjave Erasmus vipavsko šolo obiskalo 15 učencev in trije učitelji iz osnovne šole Tyršova zakladni škola Brno, Češka.

Učiteljice in učenci iz podaljšanega bivanja so okrasili šolo z napisi dobrodošlice, čemur je sledil topel sprejem na prvi dan njihovega obiska. V ponedeljek so učenci devetih razredov gostom pripravili kratko predstavitev naše države, domačega kraja in vipavske šole. Češki učenci pa so priredili zanimivo delavnico z informacijami o Češki. Učenci in učitelji so si najprej ogledali matično šolo ter se po kosilu v spremstvu učencev vipavske šole odpravili na ogled Vipave.

rastlinstvo in živalstvo ob reki Vipavi ter skušali določiti kakovost vode v njej. S pomočjo mentorstva spremljevalnih učiteljev so si zastavljali podrobnejša okoljska vprašanja in se poglobljali v možnosti ohranjanja narave.

V sredo, 4. oktobra, so češki učenci in učitelji obiskali podružnično šolo v Vrhpolju. Učenci so jih sprejeli z besedami dobrodošlice v angleščini, nato pa so po nagovoru učiteljice Sare zapeli še Kekčevo pesem in pri tem mahali z zastavicami obeh držav, ki so jih skrbno pripravili v tednu pričakanja obiska. Gostje so nato prisostvovali pri učnih urah po razredih, si ogledali celotno šolo ter se po malici podali v okolico.

dobrotami in domačim grozdnim sokom. Skupina vrhpoljskih učencev je nato goste pospremila na poti v Vipavo, kjer so se od njih poslovili z darilom slovenskih zastavic.

V četrtek je bilo na matični šoli spet pestro, saj je bil organiziran dan jezikov, kjer so imeli tako češki kot vipavski učenci priložnost spoznati različne jezike in kulture. Čehi so pripravili tudi delavnico o svojem jeziku in nato sami sodelovali v delavnici slovenščine, tako so imeli vsi priložnost spoznavati jezika obeh držav. V popoldanskem času pa so izmenjavo zaključili s prijetnim druženjem in obljubo po nadaljnjih stikih.

Obisk je bil priložnost za spoznavanje kulturnih značilnosti, izmenjavo znanja ter tkanje novih prijateljstev med učenci obeh šol.

Fotografije: Samo Jamšek

Med obiskom so češki in vipavski učenci sodelovali v več bioloških delavnicah, med drugim so mikroskopirali, raziskovali

Ogledali so si vinograd kmetije Tomažič in se preizkusili v trgatvi. Za opravljeno delo so bili nagrajeni zokusnimi domačimi

Dan jezikov

V četrtek, 5. oktobra, so na vipavski šoli že tradicionalno organizirali obeležitev evropskega dneva jezikov za šestošolce. Jezikovne delavnice s prikazom posameznih jezikov in pisav so izvedle učiteljice Sonja Simonič Puc, ki je učencem predstavila japonščino, Karolina Bratina Kostarakova je z njimi spregovorila v ruščini, Nina Šulenta, Kristina Kovač in Nadja Rodman Koradin so predstavile jezike sosednjih držav, in sicer hrvaščino, nemščino in italijanščino, Tea Furlan pa je sodelovala z jezikom vipavskih gostov, češčino.

Na dnevu jezikov je sodelovalo 64 šestošolcev, ki so se po skupinah udeležili treh različnih jezikovnih delavnic. Pridružili so se jim tudi učenci s Češke, ki so v tem tednu gostovali na vipavski šoli. Glavna tema delavnic je bila osnovno sporazumevanje, učenci so se učili, kako pozdravi-

ti, se predstaviti z osnovnimi podatki (ime, starost, kraj bivanja in narodnost), spoznali so števila do 10 ter se naučili krajše pesmice oziroma izštevanke.

V nadaljevanju so predstavljeni vtisi dveh učencev:

»Najprej smo z učiteljico Karolino spoznavali ruski jezik in pisavo cirilico, v kateri

smo napisali svoje ime. Ugotovili smo, da je ruščina zelo zanimiv, a tudi zapleten jezik. Nemščino nam je predstavila knjižničarka Kristina. Ko smo se naučili nekaterih osnov, smo se strinjali, da je nemščina podobna angleščini. Učiteljica Nadja nam je predstavila še italijanščino ter značilnosti Italije. Vse tri ure so nas spremljali češki vrstniki, ki so bili pri nas na mednarodni

izmenjavi. Ta dan sem se imela zelo lepo, ob tem pa sem se tudi veliko naučila.«

Hana Stopar, 6. b

»Dan jezikov je bil zelo zanimiv, saj sem spoznal tri jezike, s katerimi se prej nisem še srečal. Najbolj všeč mi je bila predstavitvev japonščine in njihovih posebnih črk, ki jih imenujejo pismenke. Češčino so nas učili češki učenci, ki so nas obiskali v začetku oktobra. Ta dan pa sem se naučil tudi nekaj ruskih besed.«

Filip Premrl, 6. a

Fotografije: učiteljice mentorice

Berimo skupaj!

Med septembrom in oktobrom se je odvijal nacionalni mesec skupnega branja v organizaciji Društva Bralna značka Slovenije in v šolah se je pričela bralna značka. Na vipavski šoli učence z različnimi aktivnostmi, obiski učencev v knjižnici in gostovanji avtorjev ali avtoric vabijo k branju in spoznavanju čudovitih svetov, ki jih najdemo v knjigah.

Četrtošolci so konec septembra obiskali oddelk Lavričeve knjižnice v Vipavi, kjer sta jim knjižničarki tematsko popestrili obisk. Martina je predstavila nastanek knjig, avtorje ter kako so knjige v knjižnici urejene in razvrščene, da jih lahko najdemo. Valentina pa je učencem predstavila ljudske pravljice.

Na šoli je organiziranih več aktivnosti v okviru akcije Beremo skupaj. V jutranjem varstvu ob prebujanju in pripravi na nov dan učenci v roke radi vzamejo kakšno pravljico in se z učiteljico podajo v svet ugank in lepih zgodb za dobro jutro. V tednu otroka so v podaljšanjem bivanja učenci tretje skupine s knjižničarko prebrali zanimivosti iz knjige Neverjetnice

2 ter enciklopedij, v roke jim je zašel celo ogromni Slovar slovenskega knjižnega jezika. V skupini so se odločili, da bodo skozi celo šolsko leto skupaj brali in tako spoznali čim več zanimivih zgodb. Da bi branje še bolj popestrili, so izdelali tudi nekatere knjižne junake.

Večjezične knjige so lahko zelo atraktivne, saj so tudi pri izbirnem predmetu španščine v okviru nacionalnega meseca skupaj brali. Udeleženci so povedali, da je bilo zelo zanimivo, saj je del knjige prebrala učenka Malena v pristnem španskem jeziku.

V Podnanosu so se petošolci odločili, da bodo skupaj s prvošolčki prebrali slikanico Hiša selivka. Najmlajši učenci so pozorno prisluhnili zanimivi in čarobni zgodbi. Slikanico so letos prvošolci prejeli kot darilo Društva Bralne značke Slovenije, zato so jo z veseljem sprejeli in jo prelistali ter pri tem občudovali čudovite ilustracije.

Učence 2. razreda je na matični šoli obiskala upokojena učiteljica Klavdija Štrancar, ki jim je prebrala pravljico Ime

čarobnega drevesa. Učencem je spodbudila radovednost, zakaj je to drevo čarobno. Na branje so se najprej pripravili s kvizom o poznavanju živali, da bi zgodbi lažje sledili. Po poslušanju je ponovno sledil kviz, s katerim so preverili razumevanje dogajanja v pravljici. Prav vsi učenci so bili uspešni pri reševanju in si prislužili pohvalo. Ker jih je pravljica tako pritegnila, so z aktivnostmi še nadaljevali, iskali so skrite besede in ustvarili pravega pravca tega pitona iz tulcev papirja!

Šola je vključena tudi v dva projekta, Rastem s knjigo in Naša mala knjižnica. Slednja je namenjena promociji bralne kulture in evropskih pisateljev in ilustratorjev. V okviru tega projekta se bodo učenci 1. in 2. razreda v Vrhpolju in Podnanosu podajali skozi branje in ustvarjanje, pri čemer bodo širili svoja obzorja s šestimi čudovitimi knjigami. Branje bodo spremljale različne naloge za spodbujanje ustvarjalnosti in domišljije.

Fotografije: učiteljice mentorice

Tudi letos rastemo s knjigo

Rastem s knjigo je nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture, ki ga pripravlja in izvaja Javna agencija za knjigo (JAK) v sodelovanju s splošnimi knjižnicami in šolami.

V projektu vsako leto sodeluje tudi naša šola. Na ta način želimo spodbujati dostopnost kakovostnega in izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja, promovirati vrhunske domače ustvarjalce mladinskega leposlovja, navduševati šolarje za branje ter jih spodbuditi, da poleg šolske knjižnice obiščejo tudi splošno knjižnico.

Vsi sedmošolci so v oktobru obiskali Lavričevo knjižnico v Vipavi in prejeli v dar knjigo *Modri otok*, ki jo je napisala Irena Androjna. Svoj drugi roman za mladino je postavila na izmišljen otok nekje na Jadranu ... Več nam knjižničarka Valentina ni hotela izdati. Pustolovsko zgodbo s fantazijskimi elementi bomo morali prebrati sami.

Vabim vas, da v nadaljevanju preberete nekaj utrinkov učencev.

Andreja Premrl Prosen, šolska koordinatorica projekta

Morje knjig

Bilo je mrzlo jutro in še zaspani smo težko pričakovali odhod v Lavričevo knjižnico. Morje znanih in neznanih knjig nas je čakalo in nas vabilo v svojo veličino. Knjižničarka Valentina nam je razkazala to veliko morje. Povedala nam je, kako

najti knjige, če v knjižnici še nismo domači. Med poslušanjem sem opazovala knjige. Rada jih imam in one imajo rade mene. Pritegnejo me že s platnico in naslovom, ki pa mora biti zanimiv in skrivnosten. Trenutno najraje berem fantazijske knjige, ni pa mi žal, če kdaj nevede vzamem tudi kakšno pustolovsko ali detektivsko.

Knjige so priložnost, da se uživimo v nov, nam neznan svet. V tem svetu se lahko veliko naučimo in skupaj z literarnimi liki doživimo veliko dogodivščin.

Zora Furlan, 7. b

Obisk Lavričeve knjižnice v Vipavi

V torek, 17. oktobra, smo si dan popestrili z obiskom Lavričeve knjižnice v Vipavi. V njej nas je toplo sprejela knjižničarka, ki nam je predstavila projekt *Rastem s knjigo* in nam zbudila zanimanje za branje knjige

Modri otok, ki jo je dobil vsak sedmošolec. Na kratko nam je spregovorila še o zgodovini knjižnice v Vipavi, mi pa smo jo na koncu nagradili z bučnim aplavzom. Iz knjižnice smo se vrnil v šolo, kjer se je vsak odpravil po svojih poteh – k pouku, domov ali pa na kosilo.

Julija Pestelj, 7. a

Ko smo obiskali knjižnico, nam je gospa knjižničarka predstavila projekt *Rastem s knjigo* in delovanje knjižnice, razložila nam je pomen črk in oznak na nalepkah na platnicah knjig ter nam povedala, kako so knjige v knjižnici razvrščene. Na koncu smo se razveselili še darila – knjige *Modri otok* pisateljice Irene Androjne. V knjižnici mi je všeč, saj rada berem in tam preživim precej časa.

Meta Konec, 7. c

Rada berem, ker rada izvem kaj novega. V vipavski knjižnici sem bila prvič in dobila sem dober vtis. Nekateri učenci danes redko stopijo na prag knjižnice, zato upam, da bo tudi zaradi tega projekta kdo postal reden obiskovalec. Hvaležna sem za knjigo, ki sem jo dobila v dar.

Madalina Pesterean, 7. c

V pričakovanju branja ...

Knjigo *Modri otok* bomo brali za domače branje v drugi polovici šolskega leta. Ne vem, ali bom z branjem lahko čakala do takrat. Vsaj malo bom vanjo pokukala že prej.

Taja Jež, 7. c

Fotografije: učiteljice slovenščine

Vtise iz OŠ Draga Bajca Vipava je zbrala Beti Bučinel

Škofijska gimnazija Vipava

9. DECEMBRA 2023

VABI NA

DAN ODPRTIH VRAT

9.00–11.00: **PROGRAM NA ŠOLI:**
UVODNO SREČANJE, OBISK POUKA,
VODEN OGLED PO ŠOLI
11.00: **OGLED DIJAŠKEGA DOMA**

8. DECEMBRA 2023

NOČ V DIJAŠKEM DOMU

PRIJAVE ZA NOČITEV SE ZBIRAJO DO **4. DECEMBRA**
<https://forms.gle/N6z5zjehF7gt5Ebu7>

VESELIMO SE SREČANJA Z VAMI!

Jesenske delavnice

V ponedeljek, 30. oktobra, so na Škofijski gimnaziji Vipava potekale že tradicionalne jesenske delavnice, ki jih organiziramo za učence višjih razredov osnovne šole. Veseli smo bili, da je tih jesenski dan z nami preživel več kot 60 učencev iz Vipave in bližnje okolice. Za tiste najbolj zgodnje smo organizirali jutranje varstvo: skupaj z našimi dijaki so na zabaven način spoznavali Evropsko unijo in se zamotili z različnimi družabnimi igrami in izzivi.

Glavni program se je začel ob 9.00, ko sta vse prisotne pozdravila naš ravnatelj Vladimir Anžel in pomočnica ravnatelj Urška Doblehar, ki je dijakom tudi predstavila posamezne profesorje in jih povabila v razrede. Za učence smo pripravili pester in raznolik program delavnic v dveh

sklopih, tako da je lahko vsak našel nekaj zase: s pomočjo geometrije so otroci raziskovali skrivnosti origamijev, pri fizikalni v poskusih opazovali površinsko napetost kapljev, pri biološki izdelovali čudovite jesenske šopke, s profesorico italijanščine pa ustvarjali okraske iz raznolikih testenin. Izdelke so nato v svoje objektivne ujeli pri fotografski delavnici, ki so preizkušali zmogljivosti svojih mobilnih aparatov. V antičnem sektorju so najprej odkrivali, kje vse se okoli nas še dandanes skriva antika, v drugem delu pa se seznanili z mitološkim ozadjem ozvezdij zodiaka. Preko interaktivnega kviza so se skupaj z našimi dijakinjami, ki so delujejo pri Šoli ambasadorki Evropskega parlamenta, sprehodili po Evropski uniji, s prvimi koraki v nem-

škem jeziku pa osvojili značilnosti nemške kulture. Skupina bolj športno naravnanih posameznikov se je preizkusila v plezanju, medtem ko se je pogumna četverica v sobi pobega spopadala z različnimi miselnimi izzivi in tako reševala šolo pred popolnim uničenjem.

Program se je uradno zaključil ob 13.00, nekateri posamezniki pa so izkoristili tudi možnost popoldanskega varstva. Hvaležni smo za obisk v velikem številu, za vse prostovoljce in profesorje, brez katerih ne bi mogli izpeljati tako bogatega programa. Želimo si, da bi lahko tovrstne dogodke, ki bogatijo našo ustanovo, v taki obliki ohranjali tudi v prihodnje.

Polonca Zupančič

Camino Krk v štirih potezah

Skupina zagnanih profesorjev, učiteljev in šolskih delavcev iz Vipave si je zadala cilj, da bo prehodila Jakobovo pot po Krku – gre za krožno pot po otoku, dolgo približno 150 km, ki smo jo razdelili na 4 vikend etape. To nam je ob medsebojni spodbudi, dobri volji in obilici smeha tudi uspelo.

1. etapa: 12., 13. november 2022: Krk–Glavotok–Brzac–Malinska

Našo romarsko pot smo začeli v mestu Krk, od koder smo se skozi oljčne nasade opravili proti Vrhu s cerkvijo nadangela Mihaela. Cesta nas je mimo ruševin zapuščenega naselja Kambun vodila do zaliva Vela Jana, kjer nas je poživil skok v mrzlo vodo, nato pa smo nadaljevali do mesta Glavotok, frankopanske poletne rezidence. Dan smo zaključili z raziskovanjem starega jedra mesta Krk in večernim druženjem. V nedeljo je zbrana družina nadaljevala po Caminu: prva postojanka je bila starodavna cerkev sv. Krševana, sledil pa je najstarejši otoški hrast, za objem katerega so potrebne najmanj štiri

odrasle osebe! Križev pot nas je pripeljal do razgledne točke na Fumaku, od koder se nam je razprostrl čudovit pogled na morje in sosednji otok. Po kratkem postanku smo nadaljevali do naselja Porat s frančiškanskim samostanom in nato še do starega pokopališča sv. Apolinarija z impresivnim kamnitim zvonikom, zadnji žig pa smo v knjižico pritisnili pri cerkvi

sv. Antona. Pot smo zaključili v Malinski, turističnem kraju na zahodni obali otoka.

2. etapa: 4., 5. marec 2023: Malinska–Omišalj– Krški most– Čičiži

Drugi del Jakobove poti na Krku smo opravili spomladi, ob prvem možnem terminu,

ki ga je dopuščalo vreme. Na sobotnem pohodu od Malinske do Omišalja smo na Rajski cesti, ki je res nebeško lepa, občudovali prelepo sredozemsko obalo in raziskovali ostanke preteklih časov: v Njivicah smo si ogledali staro rimsko vilo, v Mirinu pa ostanke poznoantične nekropole. Po kratkem vzponu smo prispeli do naše končne točke tega dne – do mestnega jedra Omišalja, kjer so nas pričakale ljubke mobilne hiške. Naslednji dan smo obhodili sever otoka: romarska pot, ki večinoma vodi tik ob obali, nas je peljala mimo Krškega mostu in otoške cerkvice sv. Marka preko naravnih in kulturnih znamenitosti – na vzpetini se je nahajala antična Kapelica s stražarnico, sledila je ogromna plantaža dišečega smilja, dalje na poti pa jama Biserujka. Morje, ki smo ga kmalu zagledali v daljavi, nam je dalo zagon, da smo utrujeni, a s polno zalogo vitamina D naposled prispeli v Čižiče.

3. etapa: 22., 23. april 2023: Čižiči–Vrbnik–Mesečev plato–Baška

V začetku aprila se je ponudila priložnost

za nadaljevanje poti po Krku: s strumnim korakom smo od Čižičev ob obali odromali do Solin, najstarejšega kraja tega področja, nato pa skozi gosto gozdno pokrajino zavili proti notranjosti otoka. V Dobrnju smo se ustavili pri župnijski cerkvi sv. Štefana, mimo ruševin zapuščenega naselja Dolovo prispeli do trdnjave Gradec, prve posesti krških knezov Frankopanov, pot pa nas je nato privedla do starodavnega Vrbnika, najlepšega otoškega naselja na samem vrhu strme pečine. Prav tu naj bi nastalo največ ohranjenih rokopisov v glagolici, mesto pa se ponaša tudi z najožjo ulico na svetu! Nedeljski del nas je preko Vrbniškega polja z vinogradi pripeljal do neskončnega Mesečevega platoja – gre za veličastno kamnito pokrajino, na kateri se v vse smeri razprostirajo suhi zidovi in grmače, ki popotnikom ne nudijo nobene prave sence. Zadnji del poti smo – hvalabogu! – znova prehodili v zavetju dreves in se mimo cerkve sv. Janeza Krsnika spustili proti naselju Baška. Tam smo skočili v hladno morje, potovanje pa zaključili s porcijo slastnih palačink z vinsko kremo.

4. etapa: 7., 8. oktober: Baška–Majka Božja Gorička–Punat–Kornič

Po poletnih počitnicah je nastopil čas za sklepni del romanja: iz Baške smo prišli do enega najbolj znanih otoških predelov – do opatije sv. Lucije, v kateri se skriva t. i. baška plošča. Po križevem potu smo se povzpeli do svetišča Majke Božje Goričke, ki spada med najstarejša hrvaška svetišča, nato pa nadaljevali samo še navzgor: po dobri uri strmega vzpona smo že na robu svojih fizičnih moči končno dosegli Veli vrh, najvišji del otoka, s katerega smo imeli prelep razgled, po zasluženem počitku pa smo se med brinjem mimo Treh križev spustili do Punata, kjer smo tudi prespali. Nedeljska pot nas je iz Punata vodila mimo prelepih oljčnih nasadov in trilstne romanske cerkvice sv. Donata do Korniča, kjer smo v cerkvi sv. Jakoba romanje zaključili z mašo. Popoldne smo se že zadnjič kopali v toplem hrvaškem morju, zatem pa se polni lepih vtisov in s polno knjižico žigov vrnili domov.

Polonca Zupančič

Kostanjev piknik in ličkanje koruze

Sončno ponedeljkovo popoldne, 9. oktobra 2023, smo v CIRIUS-u preživeli na dvorišču. Vse štiri vzgojne skupine smo se družile ob ličkanju koruze. Posedli smo se okrog koruze in pričeli z delom. Učenci so se res potrudili in uživali v ličkanju. Slečeno koruzo so pridno zlagali na samokolnico.

Med tem časom je na drugem koncu dvorišča že zadišalo po pečenem kostanju. Kostanj so učenci razdelili v časopisne ‚škrtočke‘, ki so jih že prej izdelali v posa-

meznih vzgojnih skupinah. Prav vsak se je posladkal z okusnim kostanjem. Seveda pa ni šlo brez črnih prstov. Za marsikoga je bil to prvi kostanj letos.

Po prijetno preživetem popoldnevu smo za seboj tudi pospravili. Učenci so odpeljali samokolnico s koruzo ter prijeli za metle in pometli ostanke koruze, ki so ostali na tleh. Na tem mestu bi se radi zahvalili še prijaznim ljudem, ki so nam podarili koruzo.

Najlepše od vsega pa je bilo to, da smo popoldne preživeli v dobri družbi in ob glasbi, ki nas je spremljala skozi celo dogajanje.

Popoldanske vzgojiteljice, CIRIUS Vipava

VDC Ajdovščina – Vipava praznuje

Skupaj smo mavrica, že polnih 20 let

Letošnjo jesen beležimo 20 let vipavske enote Varstveno delovnega Centra Ajdovščina – Vipava. Na praznovanju obletnice v četrtek, 16. 11. 2023, smo se spomnili prvih korakov, ko smo v Vipavi ponosno odprli vrata in začeli našo mavrično popotovanje. Z veliko hvaležnostjo za to našo skupnost in vse, kar nas je v teh dveh desetletjih povežalo.

Vipavsko enoto Varstveno delovnega centra Ajdovščina – Vipava (VDC) je v če-

trtek, 16. novembra, preplavilo praznično vzdušje. Veselili smo se našega 20. rojstnega dne. Na dogodku, ki smo ga varovanci in zaposleni skupaj ustvarili, smo se s neizmerno hvaležnostjo spominjali začetnih korakov naše skupnosti in vsega, kar nas je v teh dvajsetih letih tesno povežalo. Praznovali smo skupaj z našimi starši, zunanji sodelavci, predstavniki različnih organizacij, s katerimi se povezujemo, s prostovoljci in prijatelji. S prisotnostjo in vzpodbudnimi besedami je naš jubilej počastil tudi župan Občine Vipava Anton Lavrenčič.

Jeseni leta 2003 se je začela naša mavrična zgodba, ko smo v Vipavi ponosno odprli vrata nove enote VDC-ja in s tem razširili dejavnost zavoda, katerega zametki segajo v leto 1982, ko se je storitev Vodenje, varstvo in zaposlitev pod po-

sebnimi pogoji (VVZPP) začela izvajati v enoti Ajdovščina. Tudi po dvajsetih letih življenja v Vipavi ostaja naše poslanstvo odraslim osebam z motnjo v duševnem in telesnem razvoju nuditi kakovostne socialno varstvene storitve, spodbujati samostojnost, socialno vključevanje in delovno aktivno življenje.

Že dve desetletji je v »naši hiši« na Gradiški cesti 7 vsak dan živahno in pisano. Varovanci in zaposleni žarimo v raznolikih barvah. Vsak je edinstven v svojem odtenku in vsak dan se skupaj trudimo, da se barve ohranjajo in ne zbledijo. Da se ne prekrijejo druga z drugo in lahko vsak posameznik zablesti v svojem tonu ter prispeva delček k naši skupni mavrici ljudi.

V teh letih se je zgodilo veliko in prepletlo mnogo barvnih tonov. Danes v spominih

nosimo vse, ki jih ni več tukaj in ne pozabljamo tistih, ki so z nami prehodili del poti ter s svojim delom in trudom omogočili, da smo lahko danes tukaj, kjer smo. In da smo lahko to, kar smo radi: pristni in iskri. Že polnih 20 let.

Izdelovanje unikatnih voščilnic za lepe misli in dobre želje

V teh dneh v delavnicah Varstveno delovnega centra Ajdovščina – Vipava (VDC) še posebej pridno vezemo, režemo, lepimo ... V sklopu naših delovnih okupacij nastaja nova kolekcija raznolikih in unikatnih voščilnic za novo leto.

V Varstveno delovnem centru Ajdovščina – Vipava (VDC) je ena osnovnih dejavnosti storitev Vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji. Velik poudarek namenjamo ohranjanju obstoječih ter pridobivanju novih znanj in veščin. Posvečamo se delovni okupaciji, veliko je interesnih aktivnosti in ustvarjalnega dela. Sodelujemo z drugimi podjetji ozi-

roma kooperanti in zanje izvajamo enostavnejša dela, primerna za različne zmožnosti uporabnikov. Imamo pa tudi lasten program izdelkov. Med njimi prevladujejo izdelki iz gline, tekstilni izdelki, embalaža in voščilnice.

Posebej smo znani prav po izdelavi raznolikih voščilnic za vse priložnosti: ob rojstnem dnevu, novem letu, rojstvu novorojenčka, ko se želimo zahvaliti ali pa kar tako komu polepšati dan. Izdelovanje voščilnic je dejavnost, ki nas zaposluje ter spremlja skozi vse leto. V teh dneh pa v naših delavnicah še posebej pridno vezemo, režemo, lepimo ... Novo leto se

namreč hitro približuje in s tem tudi čas, ko bomo svoje prijatelje, sorodnike ali poslovne partnerje lahko presenetili z unikatno voščilnico. Vsaka je narejena ročno. Vanje vtremo, všijemo in nanizamo svojo potrpežljivost, trud, ideje, želje in pričakovanja. Učimo se sodelovanja in spoštovanja, do dela in zlasti drug do drugega.

Zavedamo se, da novodobna tehnologija in pomanjkanje časa izrivata pisanje. In da si v hitrem tempu s težavo vzamemo čas za druge. Prav zato to vrednoto mi še posebej skrbno ohranjamo in negujemo. Vabimo vas, da si tudi sami vzamete čas za bližnje. Naj vaše lepe misli in želje v ročno izdelanih voščilnicah še dodatno zasijejo.

VDC-jev kostanjev piknik

Tople oktobrske dni smo v Varstveno delovnem centru izkoristili za različne aktivnosti na prostem. Nekateri smo nabirali mah, drugi so šli na bližnjo kmetijo po buče. V ponedeljek, 23. oktobra, pa smo pred našo Bivalno enoto v Vipavi pripravili pozdrav jeseni s kostanjevim piknikom.

Čeprav precej deževne, vendar pa tople oktobrske dni smo v Varstveno delovnem centru Ajdovščina – Vipava (VDC) dodobra izkoristili in pozdravili jesen kot se spodo-

bi. Že septembra smo sicer začeli z zbiranjem buč, v začetku oktobra je skupina varovancev nabirala mah, ki ga bomo potrebovali za izdelovanje adventnih venčkov. Ponedeljkovo popoldne, 23. oktobra, pa smo se dodatno »ogreli« s kostanjevim piknikom. Na našem dvorišču je zadišalo po pečenem kostanju. Druženje ob tej slastni jesenski dobroti se je zavleklo proti večeru in ker je bil »žar« že pripravljen, smo si na njem privoščili še odlično mesno večerjo.

Izdelovanje buč in obisk čarovnic

Pred 1. novembrom, ko smo se v VDC-ju na različne načine spominjali naših dragih, ki jih ni več med nami, smo obudili še tradicijo izrezovanja buč. Prepustili pa smo se tudi novim običajem in na obisk »spustili« prave čarovnice.

Čeprav je noč čarovnic sicer novodobno praznovanje, ki smo ga v našem kulturnem okolju »posvojili« iz Amerike, pa je v tem dogodku tudi veliko slovenske tradicije. Simboli, okraski in običaji, značilni za dan pred vsemi svetimi, so večinoma povezani z nadnaravnimi bitji in silami,

ki izhajajo in staroverskega slovanskega praznika. Zato ni prav nič nenavadnega, da prav konec oktobra vzdržujemo tradicijo dolbenja in izrezovanja buč. V enoti našega VDC-ja v Ajdovščini smo tradicijo dolbenja buč nadgradili z ustvarjanjem svetilk. Tudi v naši Bivalni enoti v Vipavi so 31. 10. 2023 zvečer buče odganjale zle duhove in pozdravljale mimoidoče s terase. Obiskale pa so nas tudi čisto prave čarovnice. Bogata tradicija s pridihom novih običajev se je zlila v zabaven in edinstven večer.

Velik uspeh Komornega zbora Ipavska

Komorni zbor Ipavska se je od 6. do 8. oktobra 2023 udeležil 8. mednarodnega zborovskega tekmovanja v črnogorskem mestu Herceg Novi, s čimer so naredili uvod v praznovanje svoje četrto stoletja prehojene poti.

Tekmovanje je bilo do letošnjega leta rezervirano predvsem za zборе naše bivše skupne države. V letošnjem letu pa so se ga poleg teh udeležili tudi zbori iz

Romunije, Gruzije in Bolgarije. Tako je bilo na prizorišču 21 zborov iz devetih različnih držav. Tekmovali so otroški, mladinski in odrasli zbori. Poleg tekmovalnih nastopov so imeli zbori tudi revialne koncerte, kjer so se izkazali predvsem s svojo ljudsko glasbeno zapuščino. Tako se je lahko na enem mestu slišalo veliko raznovrstne zborovske glasbe.

Pevci Ipavske z dirigentko Damjano

Vončina so svoj revialni koncert opravili že prvi dan. Slovensko glasbo so predstavili prijaznemu občinstvu v zelo prijetnem in lepem ambientu trga Belavista.

Sobota je bila posvečena tekmovalnemu nastopu. Ipavci so peli v kategoriji C (odrasli zbori – ženski, moški, mešani). Premišljeno sestavljen, raznolik program so izvedli suvereno in Slovenijo predstavili kot razvito zborovsko deželo. Številno občinstvo jih je nagradilo z bučnimi aplavzi in pevci so se počutili lepo sprejete. In, kot je bilo na koncu očitno, jih je odlično sprejela in ocenila tudi strokovna komisija tekmovanja.

Komorni zbor Ipavska je komisijo tekmovanja prepričal s suvereno izvedbo, dobro interpretacijo, zaokroženim zvokom in odličnim izborom programa. Zbor je prejel posebno priznanje za izvajanje sodobne zborovske literature. S strani komisije so prejeli najvišje ocene v svoji kategoriji, s čimer so postali zmagovalci svoje kategorije. In prav na koncu se je izkazalo, da so najvišje ocenjeni zbor tekmovanja

in so tako postali absolutni zmagovalci (Laureat).

»Začetek sezone je bil zaradi načrtovanega tekmovanja zelo intenziven. Fokus je bil v izdelavi detajlov in povezanosti med seboj. Očitno smo delo dobro načrtovali, saj smo imeli v Črni gori res izjemen tekmovalni nastop. Sproščenost, poslušalci, prelep ambient in zaupanje eden v drugega nas je popeljalo do lepe glasbene predstave. Sodeč po odzvih je naša glasba donela, zvenela in zadela poslušalce v dušo in srce. In očitno je prepričala tudi komisijo. S tem smo naredili odličen uvod v praznovanje naše 25-letnice delovanja Ipavske, ki bo v soboto, 25. novembra 2023, v cerkvi Marije Tolažnice žalostnih v Logu pri Vipavi. In moram reči, da sem izredno vesela in počaščena, da sem zadnjih pet let del te lepe zgodbe iz Vipavske doline,« je povedala dirigentka Damjana Vončina.

Mitja Sajovic, predsednik Ipavske je zaključil: »Za Ipavsko je bilo tekmovanje ena res lepa izkušnja. Dobro delo, sproščenost in povezanost so bili ključni za dober rezultat. Veseli smo tudi novih pevcev, ki so se nam pridružili ob začetku sezone. Lepo smo se povezali in upamo, da bomo v nadaljnje povečali našo družino, Ipavsko, še z moškimi glasovi. Čakajo nas novi projek-

ti, katerih se že zelo veselimo.«

Naj omenimo, da je bila na tekmovanju prisotna tudi gospa Joži Vovk, ki je predstavnik Evropske zborovske zveze (ECA). Prvi večer je imela okroglo mizo, potem pa je bila prisotna na vseh koncertih, tekmovalnih nastopih in na podelitvi nagrad.

Anja Rupnik

Naši upokojenci letos martinovali v slovenski Istri

Čeprav še ni bil čas, da bi pokusili novo vino, smo se odločili, da obiščemo naše obmorsko mesto Koper že konec oktobra. Navada v naših krajih je taka, da ima skoraj vsaka hiša kakšno trto ali dve in tako imajo vsekakor razlog, da si naredijo martinovanje kar doma v času, ko iz mošta nastane vino.

Tako je navada v našem društvu, da se pozabavamo malo prej in nikakor nas ne moti, da si nazdravimo s starim vinom.

Zapeljali smo se do Kopra, kjer nas je lokalna vodnica popeljala najprej do Pretorske palače in nato po starem mestnem jedru Kopra. Verjamem, da smo bili vsi že večkrat v Kopru, voden ogled pa je nekaj drugega. Ne bom naštevala vseh zanimivosti, ki smo si jih na sprehodu skozi staro mestno jedro ogledali, vsekakor pa si, če vas tja zanese pot, oglejte cerkev in v njej prekrasne orgle, ulico s trgovinami z različnim blagom, v kateri smo se

tudi fotografirali, ter vsekakor Pretorsko palačo, v kateri boste poleg najstarejše državne lekarne videli tudi ostale prostore s prekrasnim parketom in stropi.

Iz Kopra smo se odpeljali na turistično kmetijo Krmac v Arjolu, kjer nas je čaka-

la večerja in naš Goran, ki je poskrbel, da smo se dobro razgibali.

Domov smo se vrnili še isti dan, na poti pa smo kovali načrte, kje bomo zaključili leto.

Mirjam Graovac, predsednica DU Vipava

Varno do cilja

Člani naše organizacije Društva upokojencev Vipava smo vozniki v večini primerov že več kot pol stoletja. V vsem tem času postane vožnja rutina, kar pa ne bi smela biti. Cestno prometni predpisi se dopolnjujejo in spreminjajo glede na dane razmere. Zato smo na to temo organizirali predavanje.

Ko smo si ogledali in odgovarjali na določene situacije, s katerimi se lahko srečamo na cesti, smo bili dokaj počasni pa tudi v dilemi pri nekaterih vprašanih, kar kaže, da so tovrstna predavanja še kako potrebna.

Vemo, da na cesti štejejo sekunde. Verjamem, da nam bi še kako prav prišla tudi kakšna učna ura vožnje, česar pa žal kot društvo ne moremo organizirati.

Tudi v bodoče se bomo poleg zdravstvenih tem posvetili tovrstnim predavanjem.

Naj se na koncu zahvalim predavateljici Tjaši iz Šole vožnje POB iz Nove Gorice in vodstvu OŠ Draga Bajca Vipava za prostor, v katerem smo lahko izvedli predavanje.

Mirjam Graovac, predsednica DU Vipava

Jesensko potepanje članov Društva invalidov Ajdovščina - Vipava

Soboto, 28. oktobra, smo izbrali za dan, ko smo se člani našega Društva invalidov odpravili na jesensko potepanje po slovenski Istri. Še dan prej pa je narava pokazala vso svojo rušilno moč in nemočni smo pregledovali vremensko napoved za naslednji dan in upali na čudež.

Že zgodaj zjutraj smo preverjali novo napoved vremena. Sonce! Zdelo se nam je, da bo sonce ta dan sijalo samo za nas. Naš prvi postanek je bil v Hrastovljah, kjer smo si ogledali cerkev sv. Trojice. Tipična istrska gradnja cerkve iz 2. polovice 15. stoletja pa v svoji notranjosti skriva pravi biser. Poslikana je s freskami. Najznamenitejša med njimi je freska iz leta 1490, ki ponazarja Mrtvaški ples. Le ta nas opozarja, da smo pred smrtjo vsi enaki.

Pot smo z avtobusom nadaljevali v Marezige, saj je sončen dan kar vabil na razgledno točko. Še spust v dolino in že smo bili v Kopru, kjer se je avtobus ustavil pred vinski kletjo Vina Koper. Ob strokov-

no vodenem ogledu kleti je sledila še vodenega degustacija in beseda o kulturi pitja te žlahtne kapljice.

Hitro smo prispeli v Kozino, kjer smo si privoščili odlično kosilo. Šofer je volan obrnil proti domu, a naslednji postanek je bil Botanični vrt v Sežani. Strokovna delavka nam je predstavila mogočna drevesa in zasaditev celega parka s steklenim rastlinjakom, ki krasi Sežano že od leta 1848, ko ga je zasadila in oblikovala trgovska družina grškega izvora Scaramanga. Ta družina je v Sežani pustila močen pečat, saj ob glavni cesti še danes stoji njihov hotel, v prostorih njihove vile Mirasasso pa deluje Občina Sežana.

Sonce je počasi ugašalo in ni lepšega kot vožnja domov čez Kras. Živo rdeč ruj, ki se preliva v celo paletu rjavozelenih barvnih odtenkov, nas je spremljal in ko je zapihal veter, se nam je zdelo, kot da nam maha v slovo.

Hvala vsem, ki ste se udeležili potepanja in nam pomagali ustvariti te lepe spomine, šoferju Stojanu pa za varno in kot vedno udobno vožnjo.

Društvo invalidov Ajdovščina - Vipava

Drobtinica – malo je veliko

Tudi letos smo se pridružili mednarodni akciji Rdečega križa Drobtinica, ki tradicionalno poteka ob Svetovnem dnevu hrane, 16. oktobru. Namen akcije je opozoriti na prisotnost revščine v lokalnem okolju ter pomembnost redne in zdrave prehrane otrok. V okviru akcije so mladi prostovoljci, učenci Osnovne šole Šturje Ajdovščina, Osnovne šole Danila Lokarja Ajdovščina in Osnovne šole Draga Bajca Vipava v soboto, 21. oktobra, med 8. in 12. uro na stojnicah v nakupovalnem centru Mercator Ajdovščina, Mercator Vipava in Hipermarketu Spar Ajdovščina mimoidočim delili pekavske in druge dobrote v zameno za prostovoljne prispevke. Zbrali so 1.890 evrov, kar bo v celoti namenjeno za šolske sklade njihovih šol. Vsem, ki so nas obiska-

Učenci OŠ Draga Bajca Vipava, učiteljici Tanja Tomažič in Maruša Čebren

li na stojnici, se iskreno zahvaljujemo! Prav tako se najlepše zahvaljujemo donatorjem, ki so podarili svoje izdelke za

izmenjavo: Fructal d. o. o., Spar, Pekarna Ježek, Pekarna Neli-pek, Pekarna Kukaj in Pekarna Dijari.

Se pokrovčke še zbira?

Marsikdo žal misli, da se pokrovčkov ne zbira več, da se to ne splača, pa čeprav zahteva tako malo truda. S pomočjo vseh, ki jih še pridno zbirate, nam je uspelo v dobrega pol leta zbrati 623 evrov, ki smo jih namenili za hipoterapije otrok iz CIRIUS Vipava. Pri transportu pokrovčkov iz zbirnega centra pod Dolgo Poljano do prede-lovalnega obrata Omplast v Grosuplju nam je pomagalo podjetje Nabergoj transport d. o. o. iz Ajdovščine, za kar se mu v Rdečem križu najlepše zahvaljujemo. Prav tako se iskreno zahvaljujemo KSD Ajdovščina in prostovoljcem za vso pomoč pri zbiranju.

Lepo vas vabimo, da še naprej vztrajate in zbirate pokrovčke ter jih odlagate v zbirnem centru, na RK Ajdovščina, v Sparu, Mercatorju, vrtcu in šolah. Še naprej bomo sredstva namenjali bolnim otrokom iz lokalnega okolja.

V poštev pridejo vsi plastični pokrovčki, ki imajo oznako PP ali PE: pokrovčki vseh

vrst plastenk, začimb, mleka, jogurta, sokov, sladke smetane, kislega zelja ali repe, čokoladnih namazov, tekočega pralnega praška, mehčalca, avtomobilskih olj, zdravil, zobne paste, kozmetike, čistil, plastični deli čokoladnih jajčk ...

Niso pa ustrezni prozorni plastični po-

kovčki kisle smetane, margarine, namazov, skute, sladoledov, ovitki zgoščenk, kovinski pokrovčki ...

Hvala vsem, ki pridno ločujete in pomagajte!

Rdeči križ

Drugačen dan med gasilci PGD Podnanos

V torek, 31. 10., smo gasilci PGD Podnanos organizirali že skoraj tradicionalni dan odprtih vrat in čeprav nam vreme ni bilo ravno naklonjeno, nam ga je vseeno uspelo odlično izpeljati. Kljub slabi vremenski napovedi je vreme zdržalo ravno toliko, da na številčnost obiska ni pretirano vplivalo. Letošnji dan odprtih vrat je poleg dela in opreme gasilcev postregel še s številnimi zabavnimi točkami in delavnicami.

Z odprtjem so se ob 9. uri zjutraj že pojavili prvi obiskovalci, ki so se na dvorišču in v garaži gasilskega doma sprehajali med različnimi točkami. Ogledali so si lahko vozila ter osebno in skupno gasilsko zaščitno opremo ter se preizkusili v prvi pomoči in vrvni tehniki. Za najmlajše so bile tu delavnice z namiznimi igrami, pobarvankami in oblikovanjem papirnatih gasilskih čelad, kasneje pa so se zabavali še na

napihljivem gradu. Za dodatno dobro voljo so poskrbele tudi sladke palačinke.

Ob 10. uri smo na dvorišču izvedli prvo vajo – reševanje ponesrečenca iz potoka. Gasilci so s pomočjo koritastih nosil ponesrečenca imobilizirali ter ga z znanjem vrvne tehnike dvignili iz potoka. Pri tem je sodeloval tudi tovornjak civilne zaščite, kateri se zahvaljujemo za obogatitev vaje. Ob 11.30 je sledila druga prikazna vaja – goreči avtomobil, kjer so gasilci goreči avtomobil najprej pogasili, nato pa še zalili s peno.

Na dnevu odprtih vrat je bil mogoč vpis otrok v gasilsko društvo, za tiste, ki ste vpis zamudili, pa lahko to storite na katerem izmed gasilskih krožkov, ki potekajo vsak petek ob 17. uri.

Čeprav se je dan odprtih vrat ob 13 uri

zaključil, vrata gasilskega doma ostajajo odprta za vse pomoči potrebne in za vse, ki vas gasilstvo zanima ter bi se radi pridružili tej častni službi. Glede na pozitivne odzive obiskovalcev vemo, da je letošnji dan odprtih vrat močno presegel pričakovanja, zato že komaj čakamo na naslednjega. Ob tem bi se radi zahvalili vsem, ki so kakorkoli pomagali pri izvedbi dogodka ter donatorjem, ki so z donacijami popestrili dan. Na koncu gre posebna zahvala našima članoma Tinetu Nabergoju in Patriku Poljšaku, ki sta poskrbela za letošnje organizacijo bogatega dogodka.

Z gasilski pozdravom »Na pomoč«!

PGD Podnanos

Spominski pohod Planinskega društva Podnanos

Gorski tek na Nanos v spomin na Fabjana Furlana je ena od tradicionalnih prireditev Planinskega društva Podnanos, ki jo že od leta 1998 vsakoletno prirejamo v oktobru. Letos nam je zapora ceste na Nanos onemogočila tradicionalno izpeljavo teka, zato smo se odločili, da nedeljo, 8. 10. 2023, posvetimo spomину na Fabjana Furlana in ostale preminule planince Planinskega društva Podnanos. V ta namen smo organizirali spominski pohod s krajšim kulturnim programom in pogostitvijo. Približno 70 pohodnikov se je iz Podnanos podalo čez Brižnike, mimo ložiškega počivala do jase na Flanščih. Na vrhu Nanosa smo nekaj besed namenili vsem pokojnim članom društva, še pose-

bej pa smo obeležili življenje in dosežke domačina Fabjana Furlana, strastnega planinca in alpinista, ki je življenje izgubil prav v gorah in kateremu je posvečen tek na Nanos. Zatem je sledila še pogostitev z domačo vipavsko joto in klobaso.

Sončno jesensko dopoldne se je že preve-

silo v popoldne, ko smo se spuščali nazaj v dolino, bogatejši za kakšen vtis o nekom, ki smo ga bodisi poznali ali ne, zagotovo pa je v našem planinskem društvu pustil svoj hribovski pečat.

M. F.

Ko se znanje prenaša naprej

To so priložnosti, ko se v društvu Razmetano podstrešje zberejo otroci, dekleta in žene ter sledijo napotkom domačinke Klare Božič. Pod njenim vodstvom smo v soboto, 13. oktobra, v prostorih društva Razmetano podstrešje v Vipavi skuhalih prave vipavske štruklje. In naredili smo jih tako, kot jih dela gospa Klara skozi vsa leta – po domače in vse na roke. Po navodilu smo zgnetle testo, pripravile okusen nadev iz skute in orehov ter ga zvile v podolgovato štruco. Nato smo nestrpno čakale, da bodo štruklji skuhan.

Kmalu je prostor zadišal po slastnih štrukljih.

Štruklje smo prebile s karamelno kremo in nato jih kmalu ni bilo več. Še sreča, da se je čisto vsaka udeleženka preizkusila v pripravi domačih vipavskih štrukljev, ki jih je nato odnesla tudi domov.

Naše poslanstvo pa se ne konča tu, tem-

več smo že usmerjeni na naslednji dogodek. Že sedaj vas vabimo na delavnico izdelovanja adventnega venčka, ki bo v petek, 1. 12. 2023, od 15. ure dalje ter v soboto, 2. 12. 2023, od 8.30 dalje.

Prisrčno vabljeni vsi, ki želite v družbi splesti adventni venček.

Petra Premrl Prelc

Telovadimo že pet let

Zadnji mesec je bila skupina Vipava, ki deluje v okviru društva Šola zdravja, zelo dejavna. Najprej se je nekaj naših članov udeležilo delavnic v okviru Centra za krepitev zdravja s poudarkom na zdravi prehrani, dobri ustni higieni in gibanju.

V okviru obeležitve mednarodnega dneva starejših pa smo se pridružili medgeneracijskemu srečanju vseslovenske akcije Pokloni čas, polepšaj dan s poudarkom na izzivih staranja v novogoriški regiji. Vsi navzoči se zavedamo pomena povezovanja in prenosa znanj med generacijami za boljši skupen jutri. Z veseljem smo si ogledali tudi predstavitev projekta Tera/GIB. Čeprav sami vsakodnevno telovadimo, smo v predstavitvi našli še kakšen dodaten izziv za izboljšanje svojega vsakodnevnega gibanja.

V torek, 10. oktobra, pa smo tudi sami praznovali svojo peto obletnico delovanja, ki smo jo obeležili tako, kot se za tako število let delovanja tudi spodobi. Veseli smo, da se je število članov v tem času podvojilo s 13 v prvem letu na sedanjih 26. Še vedno telovadimo vsako jutro od ponedeljka do petka ob 7.30 na dvorišču Lanthierijevega dvorca v Vipavi. Nekoliko nam je sicer telovadbo okrnila korona, vendar nam je društvo omogočilo telovadbo prek zooma in prek lokalnih televizij.

Praznovanje same obletnice smo začeli z jutranjo telovadbo. Nanjo smo povabili tudi kineziologinjo Evo Jeza, ki je jutranjo vadbo tudi vodila. Pokazala je, kakšno je pravilno izvajanje vaj in opozarjala na napake, ki se pri tem rade pojavijo. Gostje iz drugih društev, Nove Gorice, Dobove, Divače in Novega mesta, so se našemu praznovanju pridružili že pri jutranji telovadbi.

Voditeljica skupine društva Šola zdravja Vipava Ivica Čermelj je vse lepo pozdravila, predstavila goste ter vse povabila na kratko druženje ob pijači in dobrotah, ki so jih v ta namen pripravile članice.

Sledil je odhod v občinsko sejno sobo. Župan Občine Vipava mag. Anton Lavrenčič je vse pozdravil, poudaril pomen redne telovadbe za ohranjanje zdravja ter izrazil pripravljenost Občine, da bo po svojih močeh podpirala delova-

nje društva. V okviru tega bo društvo lahko uporabljalo prostore, ki jih občina ureja za medgeneracijsko druženje.

Sledilo je predavanje strokovne sodelavke društva Šola zdravja, kineziologinje mag. Eve Jeza, z naslovom Vadba za moč za starejše ter delavnice, na katerih je prikazala nekatere vaje za moč, primerne za starejše, ter vaje za moč, ki se izvajajo z elastičnimi trakovi.

Tako se je praznovanje zaključilo delovno. Ob izvajanju vaj smo se vsi dobro razgibali. Bili smo zadovoljni, saj je bilo praznovanje poučno, prijetno in je potekalo v sproščenem vzdušju.

Voditeljica skupine Vipava pa je vse udeležence obdarila s svinčniki, ki jih bodo s svojim napisom 'Telovadimo že pet let' spominjali na praznovanje in telovadbo.

Nekaj udeležencev je z veseljem zapisalo svoje misli ob praznovanju in z nami delilo svoj pogled na skupno telovadbo in druženje.

Branka: »Ko sem se po desetletju vrnila domov v Vipavo, da sem lahko skrbelo za svojo bolno mamo, me je v skupino povabila starejša članica, za kar sem ji zelo hvaležna. Hvala Valči!!! Z vključitvijo v društvo sem tudi ponovno vzpostavila vezi z Vipavkami. Rada telovadim, ker si v pol ure razgibam celo telo. Še dan je lepši, ko se tako začne. Da narediš nekaj zase! Druženje po končani vadbi mi tudi veliko pomeni. Pogovori nas ponesejo marsikam.«

Boža: »Jutranja telovadba Šole zdravja mi veliko pomeni, ker si že zjutraj razgibam celo telo in tako cel dan z lahkoto in dobro voljo vse hitreje uredim.«

Duško: »Telovadbi sem se priključil na pobudo žene kot prvi moški. Vesel sem, ker se je skupini pridružil še eden.«

Marina: »To je telovadba, ki poteka ob istem času po celi Sloveniji, zato se spomniš, da telovadijo tudi v drugih krajih. Moja sestra telovadi v Novi Gorici. Po smrti moža ji je bila skupina v veliko oporo in sestra večkrat pove, da je bilo zaradi tega tudi žalovanje lažje. Ko se razgibaš in raztegneš celo telo, je tudi bolečin manj. In če redno telovadiš, ne potrebuješ toliko tablet, ker ti že telovadba pomaga.«

Katja: »Z veseljem zjutraj vstanem in začnem dan, ker vem, da se bom nadihala svežega jutranjega zraka in obenem razgibala celo telo, od glave do pete, pa še družila se bom z isto mislečimi, polnimi optimizma, ki ne jamrajo za tegobami, ki pestijo našo starost, pač pa s smehom in dobro voljo premagujemo vsakodnevne bolečine in težave. Pa jutranja kavica ob klepetu tudi paše.«

Zdenka: »Hvaležna sem, da se lahko udeležujem jutranje telovadbe v sklopu Društva zdravja, in sicer po metodi 1000 gibov. Na ta način vsaj malo doprinesam k reku „zdrav duh v zdravem telesu“. Nenazadnje pa smo vsak dan tudi za en cel dan starejši.«

Utrinke zbrala Ivica Čermelj

Zahvala

Območnemu združenju Rdečega križa Ajdovščina, Občini Vipava in Osnovni šoli Draga Bajca Vipava hvala za lepo prireditve in pogostitev starejših občanov občine Vipava, ki smo jo bili deležni na naši šoli v Vipavi v soboto, 11. novembra 2023. Hvala tudi vsem nastopajočim učencem in njihovim mentorjem in hvala dobrim kuharjem in kuharicam za odlično pogostitev.

Vipavski starosvetniki

Skupaj zmoremo

Letošnji poletni meseci so bili zaznamovani s številnimi neurji in avgustovskimi katastrofalnimi poplavami. Nam je bilo prizaneseno, a prav zaradi tega smo še toliko bolj povabljeni biti odprtih oči in srca za tiste, ki so bili zaradi naravnih nesreč prizadeti. V župnijski karitas Podnanos smo se že v prvih dneh po katastrofalnih poplavah odločili, da bomo pomagali v dveh smereh: najprej pri odpravljanju neposrednih posledic in nato še v času, ko bo pomoč še potrebna, a bodo kamere ugasnile.

Takoj smo pristopili k zbiranju nujne pomoči: vode, hrane, higienskih potrebščin in čistil, rjuh, brisač ter drugih potrebščin za čiščenje ... Na našo pobudo smo začeli tudi z zbiranjem krme za živali. Prav tako smo zbirali denarno pomoč in jo posredovali na Slovensko karitas.

V soboto, 7. oktobra 2023, pa smo na dvorišču pred Marijino dvorano v sodelovanju s TD Podnanos, KS Podnanos, PGD Podnanos pripravili dobrodelno prireditev Skupaj zmoremo, na kateri so nastopili skupina Polkatres, Džumbus band,

Cerkveni otroški pevski zbor in dramska skupina Ga pihnemo. Zbrana sredstva, 2.201 evro, smo posredovali Slovenski karitas v sklad za prizadete v poplavah. Hvaležni smo vsem sodelujočim na sami prireditvi in v pripravah na prireditev. Hvaležni smo tudi vsem, ki ste se dogodka udeležili in darovali za prizadete v poplavah. Tudi tako sporočamo, da nismo pozabili tistih, ki so bili in so še preskušani, pa tudi to, da bomo samo skupaj zmogli najti pot v prihodnost.

Tomaž Kodrič

Župnija Vipava romala v Rim in Vatikan

Avtobus romarjev Župnije Vipava je štiridnevni termin pred letošnjim praznikom vseh svetih izkoristil za romanje v Rim in Vatikan.

Rim nas je sprejel v čudovitem toplém sončnem vremenu in takoj ob prihodu smo se že počutili domače – obiskali smo namreč papeški zavod Slovenik. Osrednja

pozornost na romanju je bila sicer namenjena obisku vseh štirih velikih rimskih bazilik: svetega Pavla izven obzidja, svetega Petra, stolnice svetega Janeza v Lateranu in Marije Snežne. Ob ogledu Foruma Romanum smo osveževali in dopolnjevali svoje zgodovinsko znanje o političnem, verskem in splošno družbenem

življenju antičnega Rima. In razsežnost pomena ‚kruha in iger‘ zlasti ob ogledu Koloseja in Circusa maximus. Vsakodnevni del programa so bile svete maše: na kraju smrti apostola Pavla, v cerkvi Gospodovega oznanjenja nedaleč od Trga sv. Petra, v kapeli Germanika in v baziliki Marije Snežne, v kateri sta med drugim re-

Pred baziliko Svetega Petra v Rimu

likviarij Svetih jaslic in grob sv. Hieronima, zavetnika koprške škofije. Obhajanje svetih maš je prinašalo umiritev od turističnega vrveža in izročanje svojih romarskih namenov – prošenj in zahval – bogu v krajih začetkov Cerkve.

Tudi italijanska domoljubna nota, izražena v njihovem veličastnem narodnem spomeniku Il Vittoriano, marsikoga ni pustila ravnodušnega – pomembno je imeti rad svojo domovino. Čas se je našel tudi za obvezni postanek na španskih stopnicah, v veliki gneči hiter met kovancev v

Fontano di Trevi, za kratek oddih na Trgu Navona, razglede na mesto in okolico s terase Germanika, za par odličnih kapučinov.

Posebno doživetje je bilo na Trgu svetega Petra videti papeža ob molitvi angelovega češčenja na tokratno nedeljo zaključka sinode. Svoj del, spoštljiv in tudi presunljiv, je romanju dodal ogled Kalistovih katakomb.

Romanje je bilo nadvse bogato z ogledi številnih zgodovinsko pomembnih krajev in zgradb Rima ter Vatikana. Tako vodnik

V baziliki Marije Snežne

agencije Trud Janko Pirc kot zlasti duhovni vodja romanja vipavski vikar Gabriel Kavčič, ki sta v Rimu tudi študirala, sta bila neizčrpen vir dodatnih informacij, pogosto začinjenih z veliko mero humorja. Tako je starostno raznolika skupina v odličnem vzdušju preživela vsebinsko bogate dneve s polno petja in smeha, a tudi zbranosti, ko je bil čas za to. Na romanju ni umanjala niti Vipavcem ljuba Dajte mi zlatih strun, ki je poleg Ave Marie zazvenela v amfiteatru mesta Ostia, antičnega pristaniškega mesta za Rim. Z veliko hvaležnostjo za doživetja skupnega romanja smo ob povratku v noči na praznik vseh svetih odhajali na svoje domove.

Rim prevzema nepregledne množice turistov s svojo izjemno zgodovino, arhitekturo in umetnostjo. Če ga obišče kristjan, pa poleg navedenega lahko tam doživlja posebno spoštovanje do zgodovinskih krajev začetka krščanstva in hkrati okrepi svojo osebno vero. Navdušujoče je, kako je domala na vsakem koraku mogoče s siceršnjim poznavanjem povezovati zgodovinske kraje, grobove svetnikov, dogodke iz krščanske zgodovine.

Vsaj tako močno, kot napravijo vtis na popotnika čudovite znamenitosti večnega mesta, pa mu lahko na grobu apostola Petra (Skale) v njemu posvečeni baziliki spregovorijo svetopisemske besede: Gospod, h komu naj gremo? Besede večnega življenja imaš (Jn 6,68).

Pred baziliko Svetega Pavla zunaj obzidja

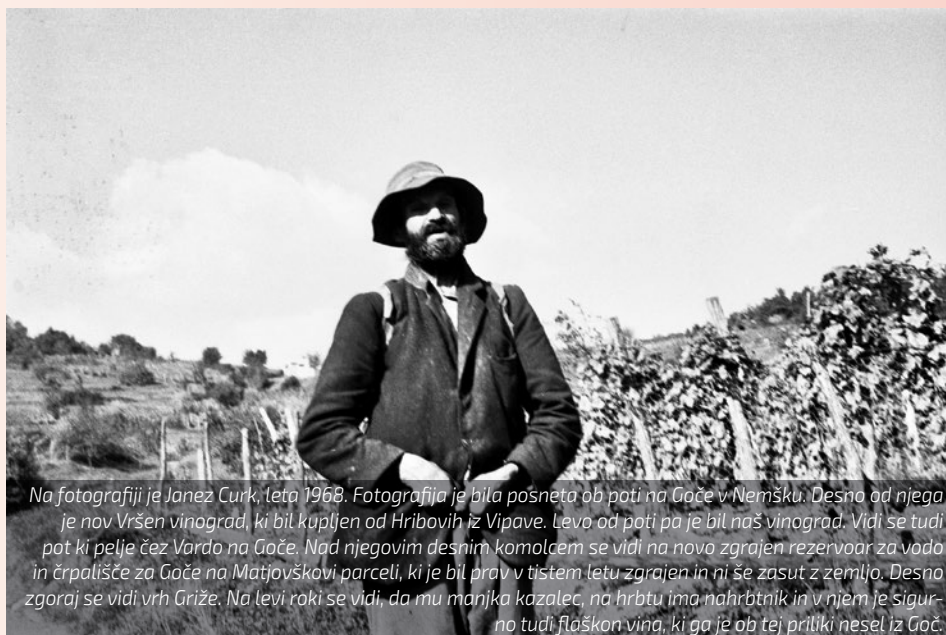
Posebnež iz Manč

Za ta prispevek je kriva fotografija neznanega fotografa, ki je prispela na moj elektronski naslov od mojega bratranca Jurija Ambrožiča, ki me je spraševal, če se spomnim tega možakarja. Malo sem moral skoraj pobrskati po spominu za leta nazaj. Na fotografiji je bil napis »posebnež iz Manč – 1968«. Takoj sem ugotovil, da gre za Janeza Curka z Goč.

Mogoče bo za katerega starejšega občana Goč, Lož in Manč, ki so ga zagotovo poznali, malo bolj zanimivo, za ostale pa neka nostalgija na čase, ki jih ne bo več.

No, če pa začnemo pri Janezu. Bil je rojen kot kmečki otrok pri rodbini Curk na Gočah. Letnice rojstva sicer ne vem, mislim pa, da je bil rojen tam okrog leta 1910. Bil je duševno močno prizadet in kot tak ni bil sposoben samostojnega življenja. Sicer se je govorilo, da je bila to posledica nesreče, ki se je zgodila v njegovem otroštvu. Pri paši živine nekje na goški poljani ali na Šuštarjovcu naj bi se s sopastirjem igrala z ročno bombo ali neko granato, ki so takrat ostale iz 1.svetovne vojne, ki naj bi eksplodirala in prijatelja ubila. Koristilo mu to zagotovo ni, a verjetno mu je prizadetost že bog ob rojstvu položil v zibelko, če jo je sploh imel v tistih časih, saj za otroke ni bilo najbolj poskrbljeno.

V času med drugo svetovno vojno, to je bilo spomladi v letu 1943, ko so Italijani izgnali vse vaščane iz vasi Goče, so Janeza iz Živcovega malna poslali na Goče po vino, ki so ga hranili v svoji kleti na Gočah. Ivanka mu je dala v nahrbtnik 10-litrski flaškon in Janez je šel s tem flaškonom večkrat po vino na Goče, tudi v letih, ki se jih še jaz spominjam. V takratnem vojnem času je morala biti vas prazna in bilo je prepovedano vsako neprijavljeno približevanje naselju. Italijani so postavili svojo postojanko v šoli na Gočah in tudi okolico so nadzirali. Janez je, kot sem rekel, šel nič hudega sluteč po vino in ko so ga italijanski vojaki ugledali, je bil za njih najstrašnejši »ribello«, ki so ga kdaj ugedali. Bil je neobrit, zaraščen, umazan, raztrgan in nasploh v njihovih očeh realna podoba pravega slovenskega upornika. Pozivali so ga z vojaškimi ukazi »ferma - fioco«. Janez jih seveda ni nič razumel in ob pogledu na grozeče vojake je začel bežati. Italijani so streljali za njim in ga tudi zadeli v prsa. Janez je menda kričal le to »boli – boli«. Najbrž so hitro ugotovili, da ne gre za kakšnega nevarnega upornika, ampak za čisto navadnega prizadetega

Na fotografiji je Janez Curk, leta 1968. Fotografija je bila posneta ob poti na Goče v Nemško. Desno od njega je nov Vršen vinograd, ki bil kupljen od Hribovih iz Vipave. Levo od poti pa je bil naš vinograd. Vidi se tudi pot ki pelje čez Vardo na Goče. Nad njegovim desnim komolcem se vidi na novo zgrajen rezervoar za vodo in črpališče za Goče na Matjovškovi parceli, ki je bil prav v tistem letu zgrajen in ni še zasut z zemljo. Desno zgoraj se vidi vrh Griže. Na levi raki se vidi, da mu manjka kazalec, na hrbtu ima nahrbtnik in v njem je sigurno tudi flaškon vina, ki ga je ob tej priliki nesel iz Goč.

in ubogega reveža. Spravili so ga v bolnišnico v Gorico in trdoživ, kot je bil, je tudi brez kakšnih vidnih posledic okreval in se pozdravil. Svojo strelno rano je pa rad pokazal in če smo ga otroci vprašali, kam so ga Italijani ustrelili, je vedno odpel srajco in pokazal, kam so ga zadeli. Mislim, da je bil kar malo ponosen na svoj upor proti Italijanom.

Jaz se Janeza spominjam že od svojih otroških let. V tistem času je živel pri Ivanki Živcovi, ki je bila vdova po pokojnemu Jožetu Živicu. To je bila zelo poznana in premožna družina za tiste čase, še posebej pa v času Italije. Imeli so mlin, žago in kar veliko kmetijo v tistem obdobju, tako da je veliko vaščanov iz Manč k njim hodilo, kot bi se danes reklo, na prekarno delo. Zasluzek pa je bil vedno enak za vsak dan. Ne glede, kaj si delal, si zaslužil pet lir, kar ni bilo veliko.

No, Janez je živel pri Ivanki kot hlapec, bolj pastir, saj ni bil sposoben kakšnih samostojnih del. Spomladi in v jeseni je pasel Ivankino živino, poleti pa je pomagal po svojih močeh pri spravilu sena. Spal je na senu ali pri živini v štali. V kasnejših letih pa mu je Ivanka priskrbela en prostor v veži hiše. Osebne higijene sploh ni poznal. Nikoli se ni umil ali se preoblekel. Skozi celo leto je bil enako oblečen. Nosil je hlače, srajco, klobuk in suknič (fanelo, kot smo takrat rekli) in to v vseh letnih časih enako. Najbrž je bil tudi brez spodnjega perila. Obut je bil v kakšne rabljene stare čizme, ki jih ni nikoli zavezal, saj jih verjetno tudi ni znal. Posledica tega so bile ožuljene noge pa tudi umazanija je naredila svoje. Vsa oblačila mu je priskrbela Ivanka po pokojnem možu.

Vsaj enkrat na leto se ga je usmilil Marijo Cejkotov z Goč, ki je bil tudi sirota brez staršev (bil je doma, kjer je danes poznana turistična Cejkotova domačija na Gočah. Kasneje se je poročil in živel blizu Grosuplja). V tistem obdobju je poleti večkrat pomagal pri kmečkih opravilih na Ivankini kmetiji. V poletnem času je Janeza s težavo spravil v Močilnik v vodo, ga slek do gola in ga dobro najprej namočil v vodi. Pri tem se je seveda Janez upiral in kričal, saj se je vode bal kot otrok. Potem ga je dobro namilil in ga spodobno splaknil v čisti vodi. In Janez je bil kot preroben. Potem ga je Marijo najprej ostrigel in lepo na gladko obril. To je bilo edino britje Janezove brade v celem letu. Ivanka mu je poiskala čiste hlače in srajco in Janez je bil takoj dvajset let mlajši.

Kot rečeno, je večkrat hodil po vino v klet na Goče in se ustavil tudi v Mančah. Obvezno pa je prihajal na god sv. Jožefa 19. marca, ko je obiskal in za god čestital vsem vaščanom po vrsti v vasi. V Mančah je bilo kar nekaj Jožetov, ki so na tisti dan godovali. V tistem času se je tudi praznovalo bolj godove kot rojstne dneve. Sv. Jožef pa je bil v tistem času tudi cerkveni praznik in še posebej se je to spoštovalo, če je kdo godoval v hiši. Moj oče je bil tudi Jožef in Janez ni zamudil priložnosti, da ne bi prišel voščit že v jutranjem času pred mašo godovniku. V zahvalo mu je oče vedno natočil tudi štamprole šnopca, ki ga je Janez vedno z užitkom popil. Mi smo stanovali bolj na koncu vasi in Janez je do takrat spil že kar nekaj štamprjev, tako da je bil že kar malo neroden. Sicer pa nikoli ni delal problemov in ni bil nasilen. Pa tudi ljudje so ga poznali in mu niso vsiljevali kakšnega alkohola, saj ga ni dobro prenašal, tako da

je bilo to bolj izjema kot pravilo.

Dobro sem si tudi zapomnil njegov božji grob. Bil sem star tam okoli deset let, ko sem z očetom pomagal pri nakladanju žagovine na voz. To smo na Živcovi žagi večkrat delali. Žagovino smo uporabljali za postiljanje živini, kar je bilo za živali zelo ugodno, saj so se v žagovini dobro počutile, obenem so se pa tudi očistile in zato veliko boljše izgledale na pogled. Ob enem takem opravilu pa se je zgodil neprijeten incident. Po končanem delu je oče še malo poklepetal z gospodarjem Francetom, jaz pa sem v družbi njegovega sina Radota, ki je bil tri leta starejši od mene, uganjal pač otroške norčije. Okrog hiše se je motal tudi Janez in Rado me je nagovoril, naj mu rečem, da pokaže božji grob. Kot se spodobi, da ubogaš starejšega, sem seveda to tudi storil. Janez je odpel hlače in pokazal svoje moško razkošje in pri tem ponavljal: »To je božji grob, to je božji grob«. Sicer se ne spominjam, če sem za to Janezovo navedbo že prej vedel ali ne. Sem si jo pa takrat dobro zapomnil. To je opazil moj oče in do takrat ga še nikoli nisem videl tako jeznega. Zapodil se je za mano in takrat sem verjetno dosegel osebni rekord v šprintu in preskakovanju vodnih ovir. Dvakrat sem skočil čez grapo in potem prebrodil Močilnik. Oče je seveda opustil zasledovanje, samo jaz si do večera nisem upal

domov. Ko sem zvečer v strahu le prišel, se je oče že ohladil in ni bilo hujših posledic, pa tudi mati bi me najbrž vzela v bran. To je bila v takratnem času tudi vsa naša pornografija, a mi je bilo vse skupaj tudi v močan poduk, da se iz Janezove prizadetosti nikakor ni primerno norčevati.

Leta 1965 je oče kupil novo kosilnico in jaz sem kot dvanajstletnik začel kositi tudi drugim vaščanom. Ivanka je imela kar nekaj travnih površin in tako sem kar nekaj let pred odhodom v Ljubljano kosil tudi njene travnike. Imela je nekaj večjih površin, tako da je košnja trajala kar več ur. Ivanka je vedno poskrbela zame in je Janeza poslala s steklenico malinovca, da mi poteši poletno žejo. Po navadi je prihlačal s torbo iz blaga, v kateri je bil sladek malinovec, ki je bil v tistih časih celo bogastvo, saj smo otroci za žejo pili samo vodo. Spominjam se, da sem v začetku imel kar nekaj predsodkov o tistem malinovcu v steklenici, saj sem se bal, da je imel Janez kaj opraviti z njim. To pa zato, ker je bil Janez vedno umazan in najbrž tudi posran, da je smrdelo daleč okrog njega. Poletna žeja je naredila svoje in tudi malinovec je bil kasneje vedno dober, čeprav ga je Janez prinesel.

V začetku sedemdesetih let je Ivanka ostarela in se odločila da bo kmetijo prodala in odšla živeti k svoji edini hčerki, ki je

bila poročena nekje pri Rogatcu. Janez je živel še vedno pri njej in zanj je bilo treba najti primerno oskrbo. Takrat so po občinah že delovale socialne službe, ki so, hvala bogu, lahko z družbenim denarjem poskrbele tudi za take reveže. Ivanka ga je z veliko muko, saj se je Janez temu močno upiral, spravila v dom na Gradišče nad Prvačino. A glej ga zlomka, Janez se je čez štirinajst dni zopet oglasil na njenem domu pri Živcovih. Kazalo je, da je prišel peš ob reki Vipavi naravnost v svoj bivši dom. Sicer niti meni ni jasno, kako mu je to uspelo, morda pa je imel prirojen kakšen nagonski čut, kakor ga ima lastovka, ki se vsako leto vrača v svoje gnezdo.

Drugič, ko so ga prišli iskat, so ga pa odpeljali v dom v Podbrdo v Baški grapi. Od tam ga pa ni bilo več domov. Verjetno so tudi bolj pazili nanj pa tudi razdalja je bila večja in njemu popolnoma nepoznani kraji. Svoje življenje je vsled vsem tegobam, ki jih je preživljal, čeprav se jih ni niti zavedal, zaključil človeško dostojno. Proti koncu življenja je bil sit, umit, čisto oblečen in spal je lahko v postelji. Umrl je po mojem spominu tam okrog leta 1975.

Naj mu bo še naprej lahka zemlja vrh Baške grape!

Zapisal Aleš Semenič leta 2023 – po spominu iz otroških let

Spomini na šolska leta v Nižji gimnaziji Vipava

Dovolite mi, da obudim nekaj spominov na naša šolska leta na vipavski šoli, ki jo je dal sezidati vipavski dekan Jurij Grabrijan in je bila v takratnem času ena najlepših v Vipavski dolini. Otvoritev te šolske stavbe je bila 3. decembra 1861. leta.

Vsako srečanje sošolcev po dolgih letih je vedno prijetno. Tako je bilo tudi srečanje dijakov Nižje gimnazije Vipava, ki smo jo obiskovali od leta 1953 do 1957. Letos smo se srečali na Gočah 28. oktobra. Pozdravni nagovor je v cerkvi na Gočah prebrala naša sošolka Jadranka Trošt. Ob tej priložnosti bi rada obudila nekaj spominov na tisti čas.

Naša generacija je hodila najprej v štiri-letno osnovno šolo in nato smo naredili še štiri leta nižje gimnazije. Naš razred na Nižji gimnaziji Vipava je bil v zadnjem letniku 1956/57 najštevilčnejši, saj je v njem sedelo 38 dijakov. Naša razredničarka pa je bila Vika Radojevič. Naši sošolci, ki smo jim rekli »semeniščniki«, so sedeli na levi strani razreda ob oknih. Za mali-

co smo imeli hrano iz »unra paketov«, ki je prihajala iz Amerike in so jo kuhali v šolski kuhinji na štedilniku na drva. Šolska kuhinja je bila takrat v pritličju stavbe. Odlične malice nam je kuhala takratna kuharica Pepca Petkovškova. Razrede

nam je grela velika lončena peč na drva. Cela naša generacija je bila rojena v času druge svetovne vojne in je z družinski-mi člani okusila to vojno tako in drugače. Zato so med nami sedeli tudi dijaki, ki so postali vojne sirote in so bivali v Dijaškem

Igralci v Linhartovi Županovi Micki 8.2.1957. Režirala jo je Vika Radojevič, naša razredničarka. Glavne vloge so odigrali letošnji jubilarji: Tulpenheim - Ljubo Cuderman, Šternfeldovka - Jolanda Žvokelj, Monkof - Vilko Petrovič, Jaka - Albert Hrovatin, Micka - Ivanka Kranjc, Anže - Franc Raspor, Glažek - Anton Ukmar.

Nasmejani obrazi 25 let po zaključku nižje gimnazije Vipava. Za mizo desno sedijo ravnateljica Nada Hoenigman, Anica Preprost in naša razredničarka Vika Radojevič. Zadaj stoji učiteljica zgodovine in zemljepisa Vera Poniž. Na Zemonu 9.10.1982.

domu v Vipavi, v stavbi, kjer je sedaj zdravstveni dom. Njihova upraviteljica je bila učiteljica Anica Preprost iz Podnanosa. Odraščali smo v zelo skromnih razmerah ob domačih mineštrah, polenti in mleku. Oblečeni pa smo bili v stare podedovane obleke, pasli smo krave in ovce in pomagali staršem pri obdelovanju zemlje. Vsi naši takratni šoloobvezni učenci in dijaki iz sosednjih vasi so hodili v vipavsko šolo peš po vročini, dežju in mrazu, ker ni bilo avtobusov in naši starši niso imeli avtomobilov, kot jih ima danes vsaka družina. Ob zaključku Nižje gimnazije Vipava leta 1957 smo se podali naprej, vsak po svoji poti. Kljub temu smo ostali povezani vse do današnjih dni. Ob zaključku Nižje gimnazije Vipava smo se poslovili tako, da smo napisali za vsakega želje, ki naj ga vodijo na novi življenjski poti.

Naša generacija se je prvič organizirano

srečala ob 25. obletnici zaključka naše šole leta 1982 na Zemonu in taka srečanja smo ponovili vsakih pet let. Na Zemonu smo bili trikrat, dvakrat na Slapu, enkrat v kleti v Vipavi, enkrat v Budanjah, enkrat na Gradišču in enkrat na Gočah. Letos pa smo skupaj najprej sedeli pri sveti maši na Gočah, ki jo je vodil župnik Ivan Furlan in je bila darovana za naše pokojne sošolce in profesorje. Naše srečanje smo zaključili ob skupni mizi v kmečkem turizmu v Ložah na domačiji Rehar in bili s postrežbo zelo zadovoljni. Tu nam je družbo delal tudi gospod župnik Ivan Furlan. Bil je z nami zelo prijazen in nas povabil tudi v župnišče na Gočah.

Ob zlatem jubileju zaključka Nižje gimnazije Vipava leta 2007 smo izdali tudi knjigo z naslovom Zbornik o šolstvu v Vipavi »Stoji učilna zidana«, ki je po vsebini prva te vrste v tistem času. V njej je opisana

zgodovina vipavskega šolstva s spomini dijakov naše generacije in učiteljev Nižje gimnazije Vipava, v katero so hodili tudi dijaki takratnega Malega semenišča Vipava. Iz tega časa mi je posebej ostal v spominu nedavno preminuli duhovnik in prof. Franc Kralj, ko je na hodniku naše šole pred vrati razreda čakal v talarju na pogovor z razredničarko in zastopal očeta in mater takratnim »semeniščnikom«. Na naše dobre učitelje nismo nikoli pozabili, saj so nam dali veliko znanja in smo jim vedno hvaležni za njihovo dobro vzgojo.

V tistem času so bile šolske dejavnosti zelo raznolike. Poleg rednih učnih ur smo prepevali v številčnem pevskem zboru, ki ga je vodil takrat znani pevec Slovenskega okteta prof. Marjan Štefančič. Vipava je bila njegovo prvo službeno mesto. Zelo aktiven je bil naš gledališki oder. Nastopali smo ob vseh glavnih državnih praznikih na odru v združenem domu v Vipavi in drugod po vaseh. Naše režiserke so bile učiteljica Anica Preprost iz Podnanosa, Mija Kapelj, por. Božič iz Ljubljane, Vika Samsa, por. Radojevič, Vera Poniž in druge. Plesali smo tudi folklorne plesne. Imeli smo veliko obveznega domačega branja in pisnih obnov vsebine. Naša mladost je bila v povojnih časih materialno skromna, kulturno pa zelo bogata.

Tudi tokrat smo se imeli lepo, obujali smo spomine in se razšli v upanju, da se še kdaj vidimo.

Goče, 28. oktobra 2023

Magda Rodman

Dvoriščni koncerti

Vrhunska doživetja klasične glasbe

Četrto poletje Dvoriščnih koncertov so zaznamovali štirje vrhunski koncerti na treh različnih lokacijah in s kar 18 nastopajočimi umetniki. Odprli smo jih 16. julija na dvorcu Zemono, kjer je navzoče pozdravil župan občine Vipava mag. Anton Lavrenčič, ko smo se prepustili občutenim interpretacijam kvarteta Con Anima, ki jih je dopolnjevala poezija po izboru Višnje Fičor. Zahajajoče sonce, ki je v zlato žarke objemalo umetnice, je bilo kot vidna podoba tega, kar smo poslušalci čutili: glasba in lepa beseda sta naše duše oblačili v

zlato. Ko bi se nam lahko že zdelo, da večer ne more biti lepši, smo začetek »mini festivala vsega lepega in dobrega« okronali še z biodinamičnimi vini vinske kleti Burja. »Omama«, kakor je bil prvi večer naslovljen, nas je resnično omamil in nahranil naše hrepenenje po lepem.

Z naslednjim dogodkom smo se preselili na Lekanovo dvorišče, kjer so se Dvoriščni koncerti leta 2020 rodili. Tokrat se je do zadnjega kotička poln atrij prelevil v operno gledališče. Sopranistka Beti Bratina in baritonist Jure Počkaj sta s pomočjo pripovedi Mojce Lavrenčič poslušalce popeljala skozi različne operne zgodbe, ki so se povezale v enovito celoto. Koncert ali predstava, kot bi večer lahko imenovali, se je zaključil s poznano napitnico iz Verdijeve Traviate, ko sta oba solista s kozarcem zelena mladega obetavnega vinarja Romana Marca nazdravila vsem navzočim. Hiša, ki je gostila dogodek, je bila nekoč poznana gostilna in čeprav to ni več, so lahko poslušalci užili tudi dobrote domače kuhinje.

Po malo manj kot mesecu smo se zopet sešli v dvorcu Zemono, kjer smo se prepustili hrepenenju. Naslov koncerta je bil »Ko daleč je blizu« in nastopajoči so nas s svojimi kratkimi mislimi povabili k premišljevanju o tem, da je tisto, kar ljubimo, v resnici vedno bliže, kot si mislimo. Prvi del večera smo se prepustili zvokom preteklosti: navidezno oddaljeni barok je tako z interpretacijami pevke Nadie Magister, violinistke Mojce Jerman in čembalistke Mojce Lavrenčič postal otipljiv in nenevadno blizu. Ljudje se radi obračamo k preteklosti, kar smo simbolno ponazorili tudi s postavitvijo stolov v dvorani. Namreč, dvorec smo izkoristili tako, da smo pripravili dva odra, zaradi česar so

morali gledalci svoje stole za drugi del koncerta obrniti. Po tem, ko so se med pavzo osvežili z vini vinarstva Vidus, smo se z repertoarjem premaknili v 20. in 21. stoletje, vendar čez ocean, v Argentino. Nastopajoči umetniki namreč s svojimi koreninami segajo ravno tja, zaradi česar so bile interpretacije argentinskih samospenov in tangov še prav posebej pristno doživete. Zvok čembala je zamenjal klavir, baročna moderna violina, damam pa se je na odru pridružil še baritonist Ivan Andres Arnšek. V prijetni atmosferi doživetega večera smo se vsi še radi zadržali in drug z drugim izmenjali nekaj besed.

Poletje smo zaključili malodane grandiozno. V cerkvi sv. Štefana v Vipavi smo gostili priložnostni instrumentalni ansambel v sestavi specialistov za staro glasbo ter tistih, ki bi to radi postali. Sedemčlanska zasedba se je predstavila z izborom del dveh baročnih velikanov: J. S. Bacha in G. F. Händla. Na orglah je kot solist nastopil švicarski organist Christoph Mauerhofer, ki je poleg zahtevne Bachove trio sonate postregel še z dvema presenečenjema: izvajani Händlov orgelski koncert, napisan v B-duru, je zaradi potreb ansambla, ki je igral uglasen na 415 Hz, kar pomeni pol tona nižje (orgle so uglasene na 440 Hz), transponiral v A-dur. Čeprav je original znal že na pamet, se ga je v manj kot tednu dni naučil v drugi tonaliteti. Po skupinskemu priklonu in vztrajnem aplavzu nam pa je vsem skupaj podaril še prav unikatno darilo: improviziral je v stilu koncerta, vključil pa je tudi slovensko himno Zdravljico. S tem je osvojil srca prav vseh navzočih. Domačinka Mojca Lavrenčič, ki je vodila ansambel, je ob njem nastopi-

la kot solistka v Bachovem koncertu za čembalo. Zaradi sodelujočih in izbranega programa je koncert vzbudil tudi zanimanja radija Ars, ki je koncert posnel in ga bo mogoče slišati po radiju. Zadnji koncert sicer ni imel vinske spremljave, ob kateri bi se lahko poslušalci osvežili, vendar je vinarstvo Guerilla prispevalo vino za nastopajoče, ki so v svet ponesli ne samo vest o prijetni publikli v Vipavi, temveč tudi o vrhunskih vinih, ki jih vinski umetniki pridelujejo v naši dolini.

Organizatorji smo hvaležni za vse štiri večere, ki so po našem mnenju in tudi opazovanju odzivov, pomembno obogatili Vipavsko dolino. Poslušalci so prihajali na koncerte tudi iz širne Slovenije in z velikim veseljem smo opazovali porast občinstva. Naše delo je prostovoljno, požrtvovalno in prežeto z ljubeznijo, zato nam veliko pomeni, ko vidimo, da smo ljudem podarili nekaj dobrega. Vse prejete čestitke, tako osebne kot preko elektronske pošte, nam vlivajo pogum in krepijo motivacijo za nadalje sklope Dvoriščnih koncertov. Letos smo bili prvič tudi delno finančno podprti s strani občine Vipava, s čimer smo lahko pokrili najnujnejše stroške, prostovoljne prispevke pa smo lahko razdelili med nastopajoče umetnike. Za bodoče upamo na dodatno finančno podporo, saj ponujamo dogodke na vrhunski ravni in tako zapolnujemo vrzel na področju klasične glasbe. Dogodke ustvarjamo za ljudi in ljubo Vipavo. Naša gonilna sila je in ostaja ljubezen do vsega lepega in dobrega.

avtor besedila: Dvoriščni koncerti

avtor fotografij: Otton Zajec

Koncert klarinetistke Ane Krapež

V sredo, 18. oktobra 2023, je v Kosovelovi dvorani Cankarjevega doma potekal edinstven koncert naše mlade občanke Ane Krapež, ki je poslušalcem podarila nepozaben večer, poln čustev in čarobne glasbe.

Koncert je bil izveden v organizaciji Društva glasbene mladine ljubljanske v okviru cikla Mladi mladim, ki se je odprl ravno s tem koncertom. V prvem delu koncerta sta nastopila klarinetistka Ana Krapež in pianist Stanislav Krutilov, sledil je Klavirski trio TRN. Na programu so bila dela različnih slogovnih obdobj, med drugimi sta zazveneli tudi skladbi dveh mladih slovenskih skladateljev, krstna izvedba skladbe Spomin na pomlad Blaža Pirnata in Under your skin Klare Mlakar.

Ana Krapež, doma iz Vrhpolja, je svojo glasbeno pot začela na Glasbeni šoli Vinka Vodopivca Ajdovščina pri prof. Aleksandru Miklavcu. Šolanje je nadaljevala na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana v razredu prof. Andreja Zupana, kjer trenutno obiskuje četrti letnik. Udeležila se je državnega tekmovanja TEMSIG 2022, kjer

je prejela zlato plaketo, in mednarodnih tekmovanj, kot so Citta di Carlino (2021), Emona (2023), Davorin Jenko v Beogradu (2023), Woodwind&Brass Varaždin (2023) ter Giovanni Musicisti-Citta di Treviso (2023), na katerih je osvojila eno drugo nagrado in štiri zlate plakete, na zadnjem v Trevižu pa je poleg zlate plakete osvojila tudi absolutnih 100 točk. Od leta 2014 je Ana tudi aktivna članica Pihalnega orkestra Vrhpolje pod mentorstvom trobenta-

ča in dirigenta Matjaža Medena.

Iskrene čestitke mladi umetnici! Koncert v Cankarjevem domu je pustil globok pečat v srcih vseh prisotnih. Njen talent, strast in predanost umetnosti so navdihujoči in verjamemo, da nas bo še dolgo razveseljevala s svojo glasbo. Želimo ji obilo uspehov in izjemnih trenutkov v njeni glasbeni karieri.

I. S.

OSMICA

Vabljeni na okusne dobrote
na Kmetijo Avin med
1. in 10. decembrom 2023.

Poleg odličnih hišnih vin boste
lahko okusili narezke iz domačih
mesnin, prato, klobase, zelje,
repo, pražen krompir, sladne
štruklje in štrudelj.

AVIN

Kmetija Avin, Gradišče pri Vipavi 39
Za informacije za zaključene skupine pokličite
na 041 377 610.

Trinajst let nas s svojo glasbo razveseljujejo

Špadni fantje – kralji valčkov v narodno zabavni glasbi

Po vseh Covid prelaganjih jubilejnega koncerta so Špadni fantje in dekle na okroglih deset let ustvarjanja prišteli še zmagovalna tri leta in nam s koncertom v prepolni dvorani na Colu podarili čudovito glasbeno nedeljsko popoldne.

Člani ansambla pravijo, da je vsaka zasedba svoji publiki dolžna nekaj vrniti v zahvalo za vso podporo v vseh letih delovanja. Tako so se tudi Špadni fantje odločili, da svojim zvestim oboževalcem, svojim podpornikom in nenazadnje svojim najbližjim pripravijo koncert ob obletnici delovanja. Z njimi so želeli deliti svoj praznik in prikazati svoj trud, vloženo delo in odrekovanja v vseh letih ustvarjanja.

Poslušalci smo do zadnjega kotička napolnili dvorano na Colu in koncert se je začel z, po mojem mnenju, njihovim najlepšim valčkom Ne pozabi, s katerim so takoj osvojili zbrano publiko. Skozi celoten koncert so predstavili svoje najlepše melodije, ki so jih ustvarili v svoji prvotni moški zasedbi in v zadnjih letih, ko se jim je pridružila pevka Nina. Z vso tenkočutnostjo so se zahvalili preminulemu članu in pevcu ansambla Primorski fantje, s katerimi so s ponosom sodelovali in se od njih, verjamem, tudi kaj naučili. Ne smem pozabiti gostov, ki so se odzvali njihovemu vabilu in nam še dodatno obogatili glasbeno doživetje, in sicer ansambla Braneta Klavžarja in ansambla Akordi. Kar prehitro sta minili več kot dve uri koncerta, da nam je bilo lepo, smo poslušalci Špadnim fantom povedali z iskrenimi aplavzi, čestitkami in pohvalami po koncertu v prijetnem druženju z njimi.

Prav je in spodobi se, da na kratko tudi predstavimo ansambel Špadni fantje, njihove člane in njihovo do sedaj prehojeno pot v narodno zabavni glasbi.

Glasbeno pot so Špadni fantje leta 2010 začeli v moški zasedbi, s svojo avtorsko glasbo pa je ansambel začel z nastopom na festivalu Števerjan leta 2016. Do takrat sta se zaradi službenih obveznosti menjala kitarist in harmonikar, kasneje pa še pevec. Leta 2018 so se po dolgem in neuspešnem iskanju novega moškega vokala fantje odločili, da poskusijo z ženskim glasom. Matej, ki je v zdajšnji zasedbi še edini od prvotne ekipe, je že pred tem sodeloval z Nino Kovšca v raznih vokalnih zasedbah, zato je bila odločitev kar enostavna. Odločili so se poskusiti nekaj novega in temu bi lahko rekli zadeli so že-

bljico na glavico. Prvi nastop z Nino je bil poleti v Števerjanu 2018, kjer so postali absolutni zmagovalci festivala. Do svoje trinajste obletnice delovanja so nanizali še vrsto uspehov. Med pomembnejše štejejo drugo mesto na festivalu Slovenska polka in valček, plaketa Jožeta Šifrarja za večglasno petje, prvo mesto na festivalu Vurberk, drugo mesto na festivalu Cerkvenjak ter nazadnje ponovna zmaga v Števerjanu lansko leto.

Pri ustvarjanju avtorskih skladb največ sodelujejo z Rokom Švabom, Branetom Klavžarjem, Vero Šolinc, Milanom Kokljem iz ansambla Franca Miheliča in drugimi, sodelovali so tudi z žal že pokojno Faniko Požek.

Zasedbo od leta 2018 naprej sestavljajo Matej Šček – vokal, kontrabas, klaviature, Tomaž Šček – vokal, kitara, David Puc – harmonika, vokal in pevka Nina Kovšca. V vseh teh letih so posneli in izdali 12 pesmi ter do sedaj zanje posneli 7 videospotov. Pri snemanju spotov se vedno trudijo prikazati lokalne kraje, znamenitosti, običaje ter ljudi, saj so mnenja, da imamo Primorci veliko lepih stvari, ki bi jih lahko večkrat prikazali širši javnosti. In videospot lokalnega ansambla je gotovo lepa oblika promocije, ne samo za ansambel, pač pa tudi za kraje, prebivalce in vse ostalo, kar je v spotu prikazano.

Srečno, Špadni fantje in dekle. Želim vam še veliko dobrih ustvarjalnih let, v katerih nas boste še naprej razveseljevali s svojimi melodijami.

Na mestnih ulicah Ljubljane se je predstavila tudi Vipavska dolina

V času, ko se mošt spremeni v vino, se je tudi prestolnica prelevila v »vinsko pot«. V Ljubljani je potekalo eno največjih martinovanj v Sloveniji. Ulice starega mestnega jedra je preplavilo veselje, žlahtna kapljica, okusi domače kulinarike in vina Slovenije. Obiskovalci so se lahko sprehodili po vinski poti, ki je bil pravi preplet bogate vinske dediščine. Predstavili so se tudi ponudniki Vipavske doline.

Res lahko rečemo, da imamo bogato vinsko ponudbo, saj je bilo med vsemi sodelujočimi vinorodnimi okoliši vinarjev Vipavske doline daleč največ. Vinska po-

nudba pa je bila zaokrožena tudi s turistično. Med okušanjem vipavskega vina so se obiskovalci ustavili tudi na naši stojnici Zavoda za turizem TRG Vipava, kjer so lahko dobili tudi ostale informacije o naši dolini. Predvsem je bilo veliko zanimanja za kulinarčno ponudbo, kolesarske poti in možnosti nastanitve.

Tako domači kot tuji obiskovalci so lahko na enem prostoru spoznali in okušali raznolike okuse in ponudbo naše doline. Vipavska dolina je požela res veliko zanimanja.

Zavod za turizem TRG Vipava

Posebno doživetje na gradu v Ložah

Hram gradu Lože je bil spet poln!

Hram je bil poln obiskovalcev, prijateljev, ljubiteljev kulture, umetnosti, zgodovine. Poln Vipavcev, Ložanov, vaščanov, meščanov od blizu in daleč.

Prav na martinovo je grad gostil, združeval in zbliževal vse. Najmlajše in tiste, ki se še spominjajo, kako je bilo včasih, ko je bila posest urejena in klet polna. Na tisti dan se je pilo mošt, mlado rebulo in peklo kostanj.

Grad je bil središče, stičišče in z gradu so vodile ceste vse do Dunaja in še dlje.

Tudi tokrat so prišli vsi, ki jim je blizu lepo in dobro. Na ogled sta svoje delo postavila fotograf Thomas Lenardi in Francesco Gavosto. Cikel fotografij Kras/Carso se je zлил s prostorom. Obokano klet so na-

polnili zvoki ognja in ječanje nemočnega, mogočnega Krasa. Pod zvezdnim svodom, polnim utrinkov, je bil sejem, stojni-

ce so bile polne. Bilo je sveže, obiskovalci pa so se grelj s kostanjem. Sodelovali so Čebelarstvo Ana, Morfejček ustvarja, Asberga Gallery, klekljanje Kete, stregli smo mlado rebulo, za konec pa pokušali barberin desert kleti Trošt.

Kulturno društvo von Leitenburg je po prostorih gradu varno popeljalo obiskovalce, ki so v soju sveč uživali v odmevih iz preteklosti. Dogodek je bil mednarodni, udeležili so se ga tudi predstavniki K.D. Lacus Timavi Aquileia, partnerji gradu Lože. Goste, podpornike, popotnike – vse vabimo, da grajsko posest obiščete ponovno.

Ste zamudili? Bomo ponovili!

Kulturno društvo von Leitenburg

Veselo martinovanje v kleti Vipava 1894

V soboto, 11. novembra 2023, je Vipava zaživela v duhu martinovanja, največjega praznika vina in veselega druženja. Vipavska klet je priredila nepozabno praznovanje, ki je privabilo ljubitelje vina in zabave z več koncev Slovenije in tujine.

Po uvodnem nagovoru direktorice Vipava 1894 Tanje Vidmar Šinigoj in avstrijskega lastnika Michaela Blaschitzta, ki je obiskovalce nagovoril v slovenskem jeziku, je sledil še govor vipavskega župana Antona Lavrenčiča. Vipavski župnik Alojz Furlan je nato blagoslovil mlado vino. Ta tradicionalni obred, ki na nobenem martinovanju ne sme manjkati, je simbol začetka novega vinarskega leta.

Začetek veselice je otvoril DJ Riki, ki je s klasičnimi hiti ogrel vzdušje. To je bil uvod v večer, ki je dosegel vrhunec z nastopom

Dejana Vunjaka in Brendijevih barab, katerih ritmi so obiskovalce popeljali v pravo praznično evforijo, ki je trajala pozno v noč.

Poleg slavnostnega blagoslova vina in odlične glasbe je klet Vipava 1894 obiskovalcem ponudila tudi priložnost za brezplačne vodene ogledе kleti. Vipava 1894 predstavlja spoj dolge tradicije z modernim pristopom k vinogradništvu.

V edinstvenem vzdušju smo skupaj zaznamovali začetek nove vinarske sezone. Vsak nasmeh, zven kozarcev in melodija so pisali zgodbo praznika, ki združuje in navdihuje. Ta dogodek vipavska klet v sodelovanju z Občino Vipava podarja skupnosti v duhu povezovanja. Do naslednjega martinovanja naj vas spremljajo spomini na nepozabne trenutke, preživete v srcu Vipavske doline.

Besedilo in fotografije Jure Kralj

Vinski hrami Vipavske doline so pripravljene na že 23. druženje prijateljev med martinom in božičem

Vipavska dolina si je že nadela svoje najljubše jesenske barve, to pa je tudi čas, ko domači vinarji na široko odprejo vrata svojih vinskih hramov. Vanje ste povabljeni vsi, ki obožujete domačnost, prijaznost, prijateljstvo, predvsem pa dobro vinsko kapljico in ostale dobrrote, ki na mizah Vipavske doline v tem času ne manjkajo. Vabljeni torej na katero izmed številnih prireditev, ki se vam v naših malih in velikih vaseh ponujajo vse od 4. novembra pa do 17. decembra 2023.

V Vipavski dolini radi rečemo, da v vinskem hramu vedno sije sonce. Tudi če zunanaj dežuje. No, najverjetneje vas sončni žarki med vinskimi sodi ne bodo pobožali, bodo pa zato na svoj račun prišle vaše brbončice, predvsem pa imate v Vipavski dolini med martinom in božičem številne priložnosti, da se obkrožite z ljudmi, ki so vam najbližje pri srcu. Saj veste, da se najboljše prijateljstva, tako kot vino, najraje rojevajo v hramih. Ob zvokih dobre glasbe in ob obloženih mizah.

Pravzaprav ga ni kraja, vasice ali pa zaselka, kamor vas v naslednjih tednih ne bi povabili, saj značilna primorska arhitektura vedno vsebuje tudi vinske hrame, ki so mnogokrat zgrajeni pod zemljo iz kamna in tako predstavljajo najbolj avtentično arhitekturno posebnost. Zdaj je ravno pravi čas, da se podate na razi-

skovanje te edinstvene vinske dinamike in dogodkov ter spoznate vso raznolikost

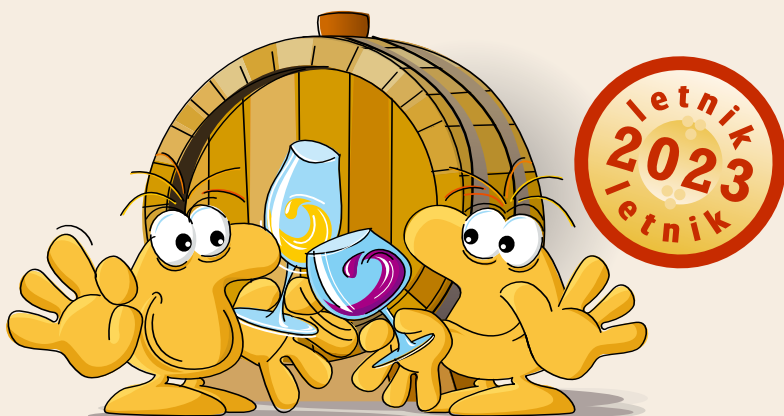

doživite tradicionalni utrip vipavskih vinskih hramov med martinom in božičem. Praznovanje se namreč začneja. Praznik sv. Martina, ko se mošt spremeni v vino, predstavlja čas, ko se po izročilu poklonimo naravi in družimo ob okušanju njenih darov.

Tudi letošnji, že 23. sklop prireditev med martinom in božičem, v okusno celoto povezuje Regijska razvojna agencija ROD iz Ajdovščine. Niz vinarjem posvečenih dogodkov je razporejen tako, da lahko obiskovalci v različnih krajih obiščete več

vipavske vinske in kulinarčne ponudbe, bogastvo kulturnega izročila ter pristno veselje, ki spremlja morda največji praznik v Vipavski dolini. Nekatere vasi prirejajo skupna martinovanja, v nekaterih vaseh na izbrani dan vinarji sočasno povabijo na pokušino v svoje vinske hrame, ponekod pa obiskovalce presenetijo še s kakšno drugo zanimivostjo, kjer ima glavno besedo spet vino.

Podrobnejši opis in urnik prireditev najdete na spletni strani <https://rra-rod.si/vinski-hrami/>.

Vinski hrami Vipavske doline med martinom in božičem

VIPAVSKI GLAS

Ustanovitelj in založnik: KS Vipava

Uredniški odbor:

Nataša Nardin – odgovorna urednica,
Luka Lango – urednik rubrike Izza občinskih zidov, David Bratož – urednik rubrik o turizmu, Peter Skapin – član.

Grafično oblikovanje naslovnice:

Benjamin Boben

Fotografija na naslovnici:

Luka Lango

Grafična priprava: Prograf, Vipava

Tisk: Grafika Soča, Nova Gorica

Naklada: 2100 izvodov

Vipavski glas brezplačno prejme vsa-ko gospodinjstvo v Občini Vipava.

Kontakt: vipavski.glas@gmail.com

FAMA VABI

11%

**VSAK ČETRTEK DO
KONCA LETA 2023
RAZEN 29. 12., V PETEK**

POPUST ZA UPOKOJENCE

OB NAKUPU NAD 20 €

NE VELJA ZA ARTIKLE IZ LETAKA, NAKUP CIGARET, TEL. KARTIC,
PLINA V JEKLENKI IN SLADKORJA 25/1, ČASOPISOV, REVIJ IN NA POSEBEJ OZNAČENE ARTIKLE

**ZBIRAJTE NAŠE SONČKE, VNOVČITE POPUSTE
IN SODELUJTE V NAGRADNI IGRI!**

NOVI, VEČJI POPUSTI!

Napoved dogodkov

K D A J	K A J	K J E	ORGANIZATOR
21., 23., 28. in 30. 11. 2023 13.00 – 17.00	Ogled Vinarskega muzeja Vipava <i>Vstop prost</i>	Vinarski muzej Vipava	Zavod za turizem TRG Vipava
24. 11. in 25. 11. 2023	Odprti hrami na Slapu <i>Pri organizatorju preverite razpoložljivost vstopnic.</i>	Vas Slap	Zavod Slap - Vipava
25. 11. 2023 ob 19.00	Koncert komornega zbor Ipavska: POLNOZVOČNIH 25 <i>Vstop prost</i>	Cerkev Marije Tolažnice žalostnih, Log pri Vipavi	Komorni zbor Ipavska
30. 11. 2023 ob 17.30	Izdelava adventnih venčkov	Kulturni dom Gradišče	KS Gradišče pri Vipavi
1. 12. – 10. 12. 2023	Osmica Avin	Gradišče pri Vipavi 39	Avin 041 377 610
2. 12. 2023 ob 18.00	Otroški abonma: Božična simfonija	Dvorana OŠ Goče	KS Goče
9. 12. 2023 ob 18.00	Koncert Anike Horvat <i>Vstop prost</i>	Dvorana OŠ Goče	KS Goče
16. 12. 2023 ob 18.00	Prižig lučk na Gradišču	Plošča ob Kulturnem domu Gradišče	KS Gradišče pri Vipavi
17. 12. 2023 ob 17.00	Krajevni praznik Predstava: Recept za hujšanje	Kulturni dom Podraga	KS Podraga

Pripravil: Zavod za turizem TRG Vipava
Nekateri dogodki so plačljivi, povprašajte pri organizatorju.
Za objavo dogodka v napovedniku kontaktirajte Zavod za turizem TRG Vipava:
tic.vipava@siol.net / 051 215 226. Aktualno dogajanje v občini pa lahko spremljate
tudi na spletni strani www.vipava.si ali pa skenirate QR kodo.

